INBJUDNINGSSKRIFT

till åhörande av de

OFFENTLIGA FÖRELÄSNINGAR

med vilka

Professorn i pedagogik och pedagogisk psykologi

WILHELM SJÖSTRAND

och

Professorn i engelska språket

ERIK TENGSTRAND

tillträda sina ämbeten

Av *Fredrik Berg*

Uppsala universitetsrektor

Med denna inbjudningsskrift följer:

1948 års förslag till generalplan
för utbyggande av Uppsala universitet

Utarbetat inom

Kungl. Byggnadsstyrelsen

UPPSALA 1950. ALMQVIST & WIKSELLS BOKTRYCKERI AB

INBJUDNINGSSKRIFT

till åhörande av de

OFFENTLIGA FÖRELÄSNINGAR

med vilka

Professorn i pedagogik och pedagogisk psykologi

WILHELM SJÖSTRAND

och

Professorn i engelska språket

ERIK TENGSTRAND

tillträda sina ämbeten

Av *Fredrik Berg*
Uppsala universitets rektor

Med denna inbjudningsskrift följer:

1948 års förslag till generalplan
för utbyggande av Uppsala universitet

Utarbetat inom

Kungl. Byggnadsstyrelsen

UPPSALA 1950. ALMQVIST & WIKSELLS BOKTRYCKERI AB

R. UNIV.
BIBLIOTHEEK
LEIDEN

Under vårterminen 1950 komma tvenne nyutnämnda professorer att under sedvanliga former installeras i sina ämbeten. Båda bekläda lärostolar inom den filosofiska fakultetens humanistiska sektion.

Under början av 1800-talet diskuterades livligt frågan om de universitetsutbildade lärarnas pedagogiska skolning, och olika försök till frågans lösning prövades utan att någon mera bestående ordning blev genomförd. Vid århundradets mitt blev frågan om inrättandet av en professur i pedagogik mera aktuell men kom tillsvidare i bakgrunden i samband med inrättandet år 1865 av det s. k. provåret för blivande lärare.

Då provårskursen år 1875 uppdelades i en praktisk och en teoretisk del, skapades i de båda universitetsstäderna en viss anknytning mellan den teoretiska provårskursen och universiteten. I Uppsala var Frans von Scheeles verksamhet i detta avseende betydelsefull, och under hans tid blev pedagogik ett undervisningsämne vid universitetet samt år 1903 även examensämne.

Genom beslut av 1907 års riksdag inrättades, trots betydande meningsskiljaktigheter bland de akademiska myndigheterna, en professur i pedagogik vid Uppsala universitet. Professurens förste innehavare, Bertil Hammer, avled år 1929. Innan professuren därefter ledigförklarades, hemställde större akademiska konsistoriet på förslag av den humanistiska sektionen, att professuren måtte ändras till en professur i psykologi och pedagogik, dvs. med samma omfattning som den år 1911 inrättade professuren vid Lunds uni-

versitet ägde. Mot detta förslag gjordes emellertid erinringar särskilt från skolöverstyrelsen, som befarade, att psykologin inom en sådan professur skulle göra sig alltför starkt gällande på pedagogikens bekostnad. För att ej fördröja återbesättandet av professuren återkallade då konsistoriet sin framställning om ändring av professurens omfattning. Professor Rudolf Anderberg, som år 1931 blev innehavare av professuren, utnämndes sålunda, i likhet med sin företrädare, till professor i pedagogik. Det torde ligga i sakens natur, att stora delar av psykologin ingått i denna professur, även om detta ej framhävts i lärostolens benämning.

För pedagogikprofessurens förhistoria har Schück år 1910 lämnat en utförlig redogörelse i inbjudningsskriften till Hammers installation, och Undén har i inbjudningsskriften till Anderbergs installation år 1932 publicerat de viktigaste akterna rörande namnändringsförslaget.

Under senare år har behovet av en ökning av lärarkrafterna inom ämnesgruppen psykologi och pedagogik blivit uppenbart. Då 1945 års universitetsberedning i sitt betänkande del II, 1946, behandlade denna fråga, påpekade beredningen särskilt den utomordentligt stora undervisningsbörda, som åvilade innehavarna av lärostolarna i dessa ämnen, det disparata ämnesområdet och den allt större praktiska tillämpningen av både psykologien och pedagogiken. En dubblering av professuren ansågs därför behövlig.

Beträffande ämnesfördelningen mellan de båda professurerna rådde bland de akademiska lärarna i psykologi och pedagogik olika meningar. Å ena sidan framhölls de vitt skilda arbetsmetoder, som komme till användning inom ämnets olika huvuddelar. Mellan psykologi och psykologisk pedagogik funnes ett naturligt samband, medan exempelvis pedagogikens historia hade en helt olikartad arbetsmetod. Å andra sidan pekade man på att en företrädesvis historiskt inriktad pedagogik skulle riskera att släppa kontakten med

den moderna psykologiska forskningen. Universitetsberedningen förordade, efter diskussion av olika förslag, en professur i psykologi och en i pedagogik och pedagogisk psykologi. Vidare föreslog beredningen, att de båda examensämnena skulle benämnas psykologi och pedagogik. Kungl. Maj:ts proposition till 1947 års riksdag följde universitetsberedningens förslag, och riksdagen biföll i princip denna uppdelning av professuren.

Efter framställning från universitetet och sedan professor Anderberg uttalat önskan att övertaga professuren i psykologi, medgav 1948 års riksdag, att professuren i pedagogik och pedagogisk psykologi finge inrättas från och med den 1 juli 1948.

Professuren ledigförklarades i början av höstterminen 1948. Vid ansökningstidens utgång hade tre sökande anmält sig. Inom humanistiska sektionen väcktes förslag att en av dessa, docenten i pedagogik vid Uppsala universitet *Wilhelm Sjöstrand,* skulle kallas till professuren. Förslaget tillstyrktes enhälligt av sakkunniga, sektion, konsistorium och kansler, och den 11 mars 1949 utnämnde Kungl. Maj:t Sjöstrand att vara professor i pedagogik och pedagogisk psykologi från och med den 1 april 1949.

Det har, såsom ovan nämnts, rått olika uppfattningar om den lämpligaste fördelningen av pedagogik och psykologi mellan de båda professurerna. Enighet har däremot under senare tid rått om båda ämnenas betydelse särskilt för lärarutbildningen vid universitetet. Professor Sjöstrands vetenskapliga skicklighet för den professur han nu tillträder, ådagalagd inom pedagogikens historia, den teoretiska pedagogiken och den pedagogiska psykologien, har av sakkunniga erhållit höga vitsord. Det är därför med glädje och med de bästa förhoppningar, som universitetet bringar professor Sjöstrand sin varma välkomsthälsning.

Professor Sjöstrand kommer att tillträda sitt ämbete lör-

dagen den 29 april 1950 med en föreläsning om: *De psykiska könsdifferenserna och pedagogiken.*

De främmande levande språken ha först relativt sent blivit föremål för vetenskaplig undervisning vid universitetet. Alltsedan 1600-talet funnos visserligen språkmästare anställda, men dessa, som räknades bland universitetets exercitiemästare, saknade vanligen högre vetenskaplig utbildning. Det dröjde i själva verket till mitten av 1800-talet, innan de moderna språken började få en med övriga läroområden mera jämförlig ställning vid universitetet. Detta skedde i första hand genom att de vid den tiden upptagna två språkmästarlönerna anslogos till två e. o. adjunkturer, den ena i franska och engelska och den andra i tyska och italienska. På grund av riksdagsbeslut år 1858 tillkom därefter en professur i nyeuropeisk linguistik och modern litteratur, vilket skedde genom uppdelning av professuren i estetik och modern litteratur.

De båda språkliga e. o. adjunktsbefattningarnas ämnesområden fingo genom ett kanslersbeslut år 1860 en mera naturlig fördelning, i det att den ena adjunkturen bestämdes att omfatta franska och italienska och den andra tyska och engelska. Vid 1877 års omreglering av de akademiska lärarbefattningarna fastställdes den planen, att dessa båda adjunkturer skulle ersättas av en e. o. professur i nyeuropeisk linguistik. Den ordinarie och den extra ordinarie professuren i detta ämne skulle därefter få skilda språkområden, den ena romanska och den andra germanska språk.

Denna plans genomförande fördröjdes emellertid av olika skäl, och först år 1892 erhöll e. o. professuren med undervisningsskyldighet i germanska språk innehavare. Vid 1903 års riksdag beslöts inrättandet av en ny ordinarie professur för att möjliggöra en uppdelning av de germanska språken på

två professurer, en i tyska och en i engelska, och år 1904 utnämndes Axel Erdmann, vilken sedan 1892 varit innehavare av e. o. professuren med undervisning i germanska språk, till ordinarie professor i engelska språket.

En utförligare skildring av de språkliga professurernas äldre historia har Schück lämnat i inbjudningsskriften till Erik Björkmans professorsinstallation år 1911.

I sitt den 31 oktober 1946 avlämnade betänkande, del II, förordade 1945 års universitetsberedning inrättandet av en ny professur i engelska språket och engelskspråkig litteratur vid sidan av den förutvarande professuren i engelska språket. Detta förslag godkändes i princip av 1947 års riksdag och förverkligades därpå genom 1948 års riksdags beslut, innebärande att professuren i engelska språket skulle från och med den 1 juli 1948 uppdelas i två professurer, den ena omfattande engelska språket och den andra engelska språket och engelskspråkig litteratur. Till innehavare av den senare professuren utnämndes professor Bodvar Liljegren, som sedan år 1939 innehaft professuren i engelska språket.

Professuren i engelska språket ledigförklarades vid början av höstterminen 1948. Sedan utlåtanden av sakkunniga i vanlig ordning inhämtats, uppfördes på förslag till professuren den ende sökande, som fullföljt sin ansökan, docenten i engelska språket vid Uppsala universitet *Erik Tengstrand,* och den 29 december 1949 erhöll han Kungl. Maj:ts fullmakt att från och med den 1 januari 1950 vara professor i engelska språket.

Då professor Tengstrand nu tillträder ett professorsämbete vid det lärosäte, där han erhållit sin vetenskapliga utbildning, där han förvärvat sin doktorsgrad och där han såsom docent verkat under ett tiotal år, hälsas han varmt välkommen. Med den ställning det engelska språket numera intar i vårt land har undervisningsbördan för språkets företrädare vid universitetet starkt ökats. Universitetet känner

sig förvissat om att professor Tengstrand är väl skickad att bära sin del av denna börda, och uttalar den förhoppningen, att han även må få möjlighet att fullfölja sin gedigna vetenskapliga forskning.

Professor Tengstrand kommer att tillträda sitt ämbete lördagen den 15 april 1950 med en föreläsning om: *Engelskt inflytande på nutida svenska.*

Angående sina levnadsomständigheter och utgivna skrifter hava de nyutnämnda professorerna meddelat följande:

Bengt Håkan Wilhelm Sjöstrand är född i Barnarp, Jönköpings län, den 19 augusti 1909. Föräldrar: kyrkoherde John B. Sjöstrand och hans hustru Anna Söderbom.

Avlade studentexamen å latingymnasium vid Jönköpings högre allmänna läroverk den 19 maj 1928, inskrevs vid Uppsala universitet den 10 september 1928, avlade teologisk-filosofisk examen den 27 mars 1929, teologie kandidatexamen den 30 januari 1932, filosofie kandidatexamen i nordiska språk, litteraturhistoria med poetik samt pedagogik den 30 mars 1935, filosofie licentiatexamen i pedagogik den 15 december 1937, efterprövning i filosofie kandidatexamen i teoretisk filosofi den 15 december 1937, särskild prövning för teologie kandidater den 30 mars 1935 och den 15 december 1937, disputerade för filosofie doktorsgrad den 18 oktober 1941 och promoverades till filosofie doktor den 30 maj 1942.

E. o. amanuens vid Uppsala universitets psykologiska laboratorium 16 juni 1937—15 september 1940, förordnades till docent i pedagogik vid Uppsala universitet den 14 november 1941, docentstipendiat 1 november 1942—30 juni 1948, uppehöll den med professuren i pedagogik vid Uppsala universitet förenade undervisnings- och examinationsskyldigheten 2 september—10 november 1946 samt förordnades att fr. o. m. den 1 juli 1948 uppehålla den lediga professuren i pedagogik och pedagogisk psykologi vid Uppsala universitet.

Uppfördes den 15 mars 1947 enhälligt av Större akademiska konsistoriet i Lund på 2:dra förslagsrummet till professuren i psykologi och pedagogik vid Lunds universitet.

Utnämndes den 22 oktober 1948 att fr. o. m. den 1 januari 1949 vara lektor i psykologi och pedagogik vid folkskoleseminariet för manliga elever i Stockholm.

Blev — sedan väckt kallelseförslag godkänts av Humanistiska sektionen den 31 januari 1949 — den 11 mars 1949 utnämnd till professor i pedagogik och pedagogisk psykologi vid Uppsala universitet fr. o. m. den 1 april 1949.

Har tjänstgjort som fakultetsopponent vt. 1948 och vt. 1949.

Vik. lärare i kristendom och modersmål vid Pedagogiska skolan i Uppsala vt. 1933, timlärare i modersmål vid Arméns underofficersskola i Uppsala ht. 1939 och läsåret 1941—42 samt i kristendomskunskap och modersmål läsåret 1942—43.

Förordnades den 25 oktober 1939 till speciallärare i pedagogik vid Lantbrukshögskolan fr. o. m. den 1 november s. å.

Medverkat som föreläsare och kursledare vid av Statens psykologisk-pedagogiska institut anordnade kurser 1946 och 1947 samt som föreläsare vid 1947 års praktiska lärarekurs för blivande navigationslärare vid navigationsskolan i Stockholm ht. 1947.

Studier i Oslo som Nansenstipendiat augusti—oktober 1947.

Förste kurator för Smålands nation i Uppsala vt. och ht. 1935. Är hedersledamot av Smålands nation i Uppsala sedan den 6 maj 1949.

Har av trycket utgivit följande skrifter:

Kadettskolan i Karlskrona 1756—1792. Karlskrona 1937.

Undersökningar rörande den musikaliska begåvningen. Svensk tidskr. f. musikforskn. 1939.

Till den svenska gymnastikens förhistoria. Tidskr. i gymnastik 1939.

Till ramismens historia i Sverige. Lychnos 1940.

Grunddragen av den militära undervisningens uppkomst- och utvecklingshistoria i Sverige till år 1792. Ak. avh. Uppsala 1941. UUÅ 1941: 6.

Navigations- och artilleriskolorna i Karlskrona till slutet av 1700-talet. Tidskr. i sjöväsendet 1941.

Den svenska skolungdomens arbetsbörda. (En recension och ett genmäle.) Pedagog. tidskr. 1942.

En notis rörande den svenska skolgymnastikens förhistoria. Pedag. tidskr. 1943.

Några notiser om undervisningsverket vid fortifikationen på 1730- och 1740-talen. Tidskr. i fortifik. 1943.

Pedagogik och temperamentslära. En pedagogisk-psykologisk historik fram till mitten av 1700-talet. Göteb. 1943. Pedagog. skr. utg. av SAF 181—182.

Murberg, Höpken och kadettskoleplanerna under Gustaf III:s tid. Pedagog. tidskr. 1943.

Pedagogik och temperamentslära. Ett par kompletterande meddelanden. Folkskoll. tidn. 1944.

Barndomsintryckens betydelse vid litteraturläsning. Bonniers litterära magasin 1944.

Diktaturpedagogiken i teori och praktik:
Den pedagogiska utvecklingen i SSSR.
Uppfostran och undervisning i Tyskland efter 1933.
Skolförhållandena i Mussolinis Italien.
Den japanska statspedagogiken.
Har »den nya skolan» något att lära av diktaturpedagogiken? Folkskoll. tidn. 1944.

Hallgrens grupptestskalor och intelligenskvotbegreppet. Tidn. f. Sver. lärov. 1944.

Betyg och begåvning. Folkskoll. tidn. 1944.

Undersökningar och forskningsuppgifter vid Uppsala universitets psykologiska laboratorium och pedagogiska seminarium under de senaste tio åren. Skola och samhälle 1944.

Generalkvartermästare C. M. Stuart och Karl XII:s militärteoretiska utbildning. Tidskr. i fortifik. 1944.

Den formella bildningens och medövningens (den allmänna formella bildningens) problem:
I. En kortfattad historisk översikt. Uppsala 1945. UUÅ 1945: 1.
II. En kritisk granskning och några experimentella bidrag. Uppsala 1945. UUÅ 1945: 11.

Den fyraåriga och den femåriga realskolans effektivitet. Samtid och framtid 1945.

Individual- eller grupptestning? Sthlm 1945.

Flit, intelligens och folkskolebetyg. Svensk lärartidn. 1945.

Prognosmöjligheterna vid urval till högre skolform. Folkskoll. tidn. 1945.

Några testmetodiska synpunkter. Pedag. tidskr. 1945.

Urvalsproblemet vid intagning i läroverken. Svensk lärartidn. 1946.

Inåtvändhet eller utåtvändhet — ett ungdomspsykologiskt problem. Skola och samhälle 1946.

Folkundervisningssträvandena vid 1760—62 års riksdag. Festskrift tillägn. B. Rud. Hall 14 nov. 1946.
Några aktuella diskussionspunkter inom intelligenstestningen. Pedagog. tidskr. 1947.
Intravariabiliteten i en mental funktion med särskild hänsyn till periodicitetsproblemet. Stud. psychol. et paedagog., II, Lund 1948.
Hur uppfattar man miljöskildringar i litteraturen? Skola och samhälle 1948.
Behöver den planerade skolreformen medföra en sänkning av den nuvarande kunskapsnivån? Folkskolan — Svensk lärartidn. 1948.
Utvecklingspsykologi. Problem i den moderna psykologien, utg. av C. E. Sjöstedt, Sthlm 1948.
Uthållighet och framgång i skolan. Uppsala 1948. UUÅ 1948: 8.
Det militära undervisningsväsendet. Svenska armén genom tiderna, Malmö 1949.
Neuros och pedagogisk prognos. En metodologisk studie. Uppsala 1949.
S. J:s psykologiska prov III. (Tillsamman med R. Anderberg.)
Artiklar i Psykologisk-pedagogisk uppslagsbok samt för Nordiska uppslagsböcker. Recensioner i Lychnos 1938—1947 och i Erasmus 1947. Artiklar och recensioner i dagspressen.

Erik Harald Richard Tengstrand är född i Stockholm den 8 juni 1898. Föräldrar: praktiserande läkaren Erik Tengstrand och hans maka Ulrika Ehrenborg.

Avlade studentexamen vid Nya elementarskolan i Stockholm den 10 maj 1916; inskrevs vid Uppsala universitet den 15 sept. samma år.

Avlade vid Uppsala universitet filosofie kandidatexamen den 28 maj 1921, filosofisk ämbetsexamen den 29 maj 1922 och filosofie licentiatexamen den 28 maj 1931; disputerade för filosofie doktorsgrad den 13 april 1940; promoverades till filosofie doktor den 31 maj samma år.

Förordnades till docent i engelska språket vid Uppsala universitet den 30 april 1940; innehade docentstipendium 1 juni 1940—31 maj 1947; uppehöll den med professuren i engelska språket förenade examinationsskyldigheten beträffande filosofisk ämbetsexamen och filosofie kandidatexamen under åtta tentamensperioder 1943—47; uppehöll den med samma professur förenade examinationsskyldigheten och hälften av undervisningsskyldigheten 15 jan.—1 april 1946; var förordnad till biträdande lärare i engelska språket vid Uppsala universitet 1 juli 1947—30 juni 1948; uppehöll (med tjänstledighet från nyssnämnda

förordnande) Andrew Carnegies professur i engelska språket och litteraturen vid Göteborgs högskola 16 febr.—31 maj 1948; uppehöll professuren i engelska språket vid Uppsala universitet 1 juli 1948—31 dec. 1949 (tjänstledig 16 sept.—15 dec. 1948). Har varit fakultetsopponent vid två akademiska disputationer.

Tjänstgjorde som timlärare resp. vikarie vid Uppsala enskilda läroverk och privatgymnasium läsåret 1926—27, vid Högre allmänna läroverket i Uppsala läsåren 1931—32 och 1932—33 och vid Uppsala högre elementarläroverk och gymnasium för flickor läsåren 1933—34 och 1934—35.

Utnämndes den 1 okt. 1948 att från och med den 1 jan. 1949 vara lektor i engelska (företrädesvis) och franska vid Försvarets läroverk. (Tillträdde icke denna tjänst.)

Utnämndes den 29 dec. 1949 att från och med den 1 jan. 1950 vara professor i engelska språket vid Uppsala universitet.

Har företagit följande studieresor: till Frankrike sommaren 1920, till Tyskland juli—okt. 1921, till England sommaren 1924, jan.—okt. 1928 och somrarna 1932 och 1948.

Var sekreterare i Ortnamnssällskapet i Uppsala 1939—42.

Har av trycket utgivit följande skrifter:

Anmälan av E. Ekwall, Studies on English Place- and Personal Names. Namn och bygd 19 (1931).

Anmälan av Gover—Mawer—Stenton, The Place-names of Devon. Namn och bygd 21 (1933).

Marginal Notes to The Place-names of Dorset. Stud. neophil. 6 (1933/34).

A Contribution to the Study of Genitival Composition in Old English Place-names (= Nomina germanica 7). Uppsala 1940. (Gradualavh.)

Anmälan av H. Kökeritz, The Place-names of the Isle of Wight. Ortnamnssällskapets i Uppsala årsskrift 1941; Namn och bygd 31 (1943).

Anmälan av O. S. Anderson, The English Hundred-names. Namn och bygd 31 (1943).

Anmälan av G. Stern, Old English ǣ in the Earlier Text of Layamon. Stud. neophil. 15 (1942).

Anmälan av P. MacCarthy, English Pronunciation. Moderna språk 1945.

Three Middle English Bahuvrīhi Adjectives. Stud. i mod. språkvet. 17 (1949).

Ovanstående installationer komma sålunda att äga rum följande dagar:

Professor Tengstrands lördagen den 15 april samt

Professor Sjöstrands lördagen den 29 april.

Till bevistande av dessa installationsakter får jag härmed vördsamt inbjuda

statsrådet och chefen för Kungl. Ecklesiastikdepartementet Josef Weijne,

kanslern för rikets universitet, ministern för utrikes ärendena, juris och filosofie doktorn Östen Undén,

tillförordnade kanslern, professorn, juris och odontologie doktorn Thore Engströmer,

universitetets prokansler, ärkebiskopen, teologie doktorn Erling Eidem,

landshövdingen i Uppsala län, filosofie doktorn Hilding Kjellman,

rektorn vid lantbrukshögskolan, professorn, filosofie doktorn Ragnar Nilsson,

översten och chefen för Kungl. Upplands regemente Olof Norman,

översten och chefen för Kungl. Upplands flygflottilj Knut Lindahl,

försvarsområdesbefälhavaren i Uppsala försvarsområde, översten Sigfrid Gyllengahm,

chefen för Arméns underofficersskola, översten Carl Axel Grewell,

chefen för Flygkadettskolan, överstelöjtnanten Lennart Peyron,

borgmästaren i Uppsala Bertil Hagström,

Uppsala stadsfullmäktiges ordförande, lektorn, filosofie doktorn Sven Lide,

rektorn vid högre allmänna läroverket i Uppsala, filosofie doktorn Mats Redin,

rektorn vid folkskoleseminariet i Uppsala, docenten, filosofie doktorn Ragnar Ljunggren,

rektorn vid Försvarets läroverk, filosofie doktorn Erik Terner,

universitetets förutvarande och nuvarande lärare och tjänstemän samt dess studerande ungdom,

övriga vetenskapens idkare, gynnare och vänner.

Samling sker kl. 5 e. m. i Akademiska konsistoriets rum.

Uppsala i mars 1950.

Fredrik Berg.

1948 års förslag till generalplan för utbyggande av Uppsala universitet

utarbetat inom

KUNGL. BYGGNADSSTYRELSEN

UPPSALA 1950
ALMQVIST & WIKSELLS BOKTRYCKERI AB

På uppdrag av Kungl. Maj:t har byggnadsstyrelsen genom sin utredningsbyrå utarbetat och den 12 juli 1949 till Konungen överlämnat ett förslag till generalplan för utbyggande av Uppsala universitet. Innan förslaget överlämnades, hade universitetet fått tillfälle att yttra sig över detsamma, och den 2 april 1949 förklarade konsistoriet, att det för sin del funne förslaget lämpat att i huvudsak läggas till grund för en planläggning av universitetets utbyggande. Beträffande frågan om den ordning, i vilken byggnadsbehoven borde tillgodoses, ansåg dock konsistoriet att denna borde bli föremål för närmare utredning. Universitetskanslern anslöt sig till konsistoriets yttrande.

Då detta generalplansförslag är av utomordentlig betydelse för universitetets framtida utveckling, har det synts önskvärt, att förslaget göres tillgängligt även i tryck.

Såsom ett tillägg till generalplanen har byggnadsstyrelsens utredningsbyrå även uppgjort ett förslag till vissa provisoriska byggnadsåtgärder inom befintliga institutioner. Detta tillägg har här ej medtagits. Ej heller ha här reproducerats de förslaget bilagda specialskisser, som beröra de särskilda byggnadsföretagen.

Universitetet står i stor tacksamhetsskuld till chefen för byggnadsstyrelsens utredningsbyrå, byggnadsrådet Gunnar Wejke, för det intresserade och synnerligen skickliga arbete han till universitetets fromma utfört genom denna utredning.

Uppsala i mars 1950.

Fredrik Berg.

Inledning.

Genom byggnadsstyrelsens försorg har tidigare, i anledning av nådigt uppdrag den 4 juni 1937, upprättats en byggnadsplan för Uppsala universitet, vilken med skrivelse den 24 maj 1938 överlämnats till Kungl. Maj:t jämte av rektorsämbetet vid universitetet, universitetets drätselnämnd och det större akademiska konsistoriet i Uppsala avgivna yttranden.

Under den tid som förflutit efter upprättandet av ifrågavarande byggnadsplan hava, sedan riksdagen beviljat erforderliga medel, för universitetet särskilt angelägna byggnadsarbeten kunnat i viss omfattning genomföras eller påbörjas. Samtidigt hava emellertid nya utrymmesbehov uppstått inom en rad undervisnings- och forskningsgrenar, varför förutsättningarna för det fortsatta utbyggandet av universitetet i enlighet med den år 1938 uppgjorda byggnadsplanen hava i hög grad förändrats. Sålunda ha statsmakterna i väsentliga delar biträtt de förslag, som år 1945 framlades av naturvetenskapliga forskningskommittén, vilket för en rad institutioner vid universitetet innebär behov av nya eller utvidgade och mera tidsenliga lokaler. Nya utrymmesbehov ha jämväl blivit följden av att 1947 års riksdag godtagit de av Kungl. Maj:t framlagda förslag som avgivits av 1945 års universitetsberedning i dess betänkande, del II, angående akademiska lärarbefattningar samt anslag till den vetenskapliga utbildningen m. m., ävensom de förslag, som avgivits av socialvetenskapliga forskningskommittén och de medicinska högskolornas organisationskommitté. Vidare skulle ett genomförande av de i universitetsberedningens betänkande, del III, framlagda förslagen beträffande organisationen av bibliotek och administration vid universiteten komma att medföra ökade lokalbehov för ifrågavarande arbetsuppgifter. 1948 års riksdag har i avvaktan på ett definitivt ställningstagande till sistnämnda betänkande fattat beslut om vissa provisoriska åtgärder på området. Slutligen har studentsociala utredningen avgivit betänkande och förslag angående vissa stödåtgärder, bland annat syftande till att genom anordnande av bostäder och matsalar m. m. nedbringa studenternas levnadskostnader. Dessa förslag kunna beräknas i viss omfattning bliva efter hand genomförda.

Ovan berörda förhållanden ha gjort det nödvändigt att företaga en ingående översyn av den år 1938 framlagda byggnadsplanen och samtidigt av vissa universitetet berörande markfrågor. Sedan byggnadsstyrelsen, under åberopande av att vissa av statsmakterna tillsatta utredningar kunde komma att resultera i väsentligt ökade lokalbehov för universitetet, hemställt om bemyndigande att verkställa förnyad utredning rörande byggnadsplanen, har Kungl. Maj:t den 26 april 1946 uppdragit åt styrelsen att i samråd med universitetet verkställa sådan utredning.

Innan det sålunda anbefallda utredningsarbetet slutfördes, har styrelsen velat i görligaste mån avvakta Kungl. Maj:ts och riksdagens ställningstagande till ovan nämnda utredningar och betänkanden.

Markförhållanden.

Då byggnadsstyrelsen nu i enlighet med sagda uppdrag framlägger ett förslag till generalplan för utbyggande av Uppsala universitet, vill styrelsen till en början beröra själva markfrågan. Redan i 1938 års plan betonade styrelsen, att det vid en planläggning på lång sikt av universitetets utbyggande givetvis i första hand vore nödvändigt att tillse, att tillräckliga och lämpliga markområden stode till buds. Styrelsen framhöll, att det härvidlag icke vore tillfyllest att räkna enbart med nu förefintliga och direkt förutsebara lokalbehov. Svårigheterna att bedöma den kommande utvecklingen inom olika vetenskapsgrenar manade enligt styrelsens uppfattning till att för universitetets framtida behov reservera tillräckliga markområden, som vore på sådant sätt samlade, att sinsemellan närstående discipliner skulle kunna i möjligaste mån lokalt sammanhållas under säkerställande av utrymme för nytillkommande behov.

Universitetets nuvarande markinnehav i Uppsala framgå av bilagda situationsplan (bil. A), å vilken tomternas läge och omfattning ävensom samtliga för universitetets verksamhet utnyttjade byggnader finnas angivna.

Beslutade byggnadsåtgärder.

Efter upprättandet av den tidigare byggnadsplanen ha, såsom ovan antytts, medel anvisats för genomförandet, helt eller delvis, av vissa

byggnadsföretag. De åtgärder, till vilka statsmakterna i olika sammanhang sålunda tagit ställning, äro följande:

1) nybyggnad för *medicinsk-kemiska* och *farmakologiska institutionerna,*
2) ombyggnad av gamla kemiska institutionsbyggnaden samt av seminariehuset S:t Larsgatan 2 för *filosofiska fakultetens humanistiska sektion,*
3) inköp av fastighet för *amerikanska seminariet,*
4) uppförande av institutionsbyggnad i Uppsala och observatorium i Marsta för *meteorologiska institutionen,*
5) utbyggnad av *kemiska institutionen* ävensom nybyggnader för *biokemisk institution* och *cyklotronlaboratorium* samt
6) inredande av *djurstall för zoologiska institutionen.*

Här nedan följer en redogörelse för omfattningen av dessa byggnadsföretag.

1) De *medicinsk-kemiska* och *farmakologiska institutionerna* disponerade förut lokaler i den på 1850-talet uppförda s. k. gamla kemibyggnaden. Sedan 1938 års riksdag godtagit ett förslag till lösning av dessa institutioners lokalproblem genom uppförande av nybyggnad å del av stadsägan nr 672, väster om Stockholmsvägen, ha under en följd av år medel successivt anvisats för detta ändamål. Byggnaden togs i bruk i slutet av år 1946. Sedermera ha för vissa tillbyggnadsarbeten, som befunnits erforderliga vid här ifrågavarande institutioner, anslagits 150,000 kronor å tilläggsstat för budgetåret 1946/47 och 15,000 kronor å tilläggsstat för budgetåret 1947/48. Byggnadstillstånd för sagda tillbyggnad har sökts den 28 april 1947 men ännu icke beviljats.

2) Den *filosofiska fakultetens humanistiska sektion* har för sin *seminarieverksamhet* hittills disponerat lokaler i byggnaden S:t Larsgatan 2. De utrymmen, som här stått till buds, ha efter hand blivit helt otillräckliga för ändamålet. Efter det att vissa lokaler i gamla kemibyggnaden blivit frigjorda genom de medicinsk-kemiska och farmakologiska institutionernas avflyttning, ha de båda nedre våningarna i denna byggnad tagits i anspråk för större delen av ifrågavarande seminarier, varvid kvarvarande seminarier i S:t Larsgatan 2 (historia samt psykologi och pedagogik) erhållit ökade utrymmen. Belopp om respektive 562,000 och 105,000 kronor hava av 1946 års riksdag anvisats för ombyggnad av båda husen, och dessa arbeten äro i huvudsak färdigställda.

I november 1948 har byggnadsstyrelsen med tillstyrkande till Kungl. Maj:t överlämnat en framställning från universitetet om tilläggsanslag för budgetåret 1948/49 å 51,150 kronor till vissa ytterligare arbeten inom gamla kemibyggnaden. Ifrågavarande begäran har främst motiverats med de förändringar, vilka universitetets organisation kommit eller kommer att undergå på grund av beslut, som av riksdagen fattats, sedan de ursprungliga planerna för byggnadens användning ingåvos till Kungl. Maj:t.

När ytterligare utrymmen inom gamla kemibyggnaden, numera benämnd Philologicum, längre fram bliva disponibla genom utflyttning av geografiska institutionen samt frigörande av en inom byggnaden belägen bostadslägenhet, är avsikten att dit förlägga samtliga *språkvetenskapliga seminarier* med undantag av det amerikanska, under det att såväl det *historiska seminariet* som *institutionen för psykologi och pedagogik* alltjämt skulle kvarstanna i den gamla seminariebyggnaden.

3) I och för beredande av lokaler åt det vid universitetet nyinrättade *amerikanska seminariet* har 1947 års riksdag anvisat 130,000 kronor för inköp av en villabyggnad å tomten nr 17 i kv. Svea inom Kåbo villaområde. I byggnaden har jämväl inrymts det engelska seminariet. Sistnämnda seminarium synes dock böra beredas utrymme i anslutning till de övriga språkvetenskapliga seminarierna, när de lokala förhållandena komma att medgiva en sådan anordning.

4) *Meteorologiska institutionen* har hittills haft sina lokaler i byggnader invid det astronomiska observatoriet på det universitetet tillhöriga området norr om kyrkogården. Lokalförhållandena ha här blivit synnerligen otillfredsställande, och den stadsmässiga bebyggelsens utbredning åt detta håll har därjämte försämrat möjligheterna att utföra meteorologiska observationer av vetenskapligt värde. Redan vid upprättandet av 1938 års byggnadsplan förelågo från universitetets sida väl motiverade krav på genomgripande åtgärder för lösande av denna lokalfråga. Förslag framlades då till dels en ny meteorologisk station å det universitetet tillhöriga hemmanet Marsta nr 5 i Bälinge kommun samt dels utökning och förbättring av de gamla institutionslokalerna genom till- och ombyggnadsåtgärder. Sedermera har riksdagen för budgetåren 1945—1948 anvisat sammanlagt 154,000 kronor till uppförande av den nya stationen i Marsta, vilken byggnad tagits i bruk hösten 1947.

I januari 1946 framlade utredningskommittén för meteorologiundervisningen ett betänkande med bland annat förslag till nybyggnad i Uppsala för meteorologiska institutionen, kostnadsberäknat till 450,000

kronor. Med föranledande härav ställde statsmakterna samma år av det sålunda beräknade totalanslaget ett belopp av 300,000 kronor till förfogande för ändamålet. Samtidigt anbefallde Kungl Maj:t byggnadsstyrelsen att överväga den närmare förläggningen å universitetet tillhörig mark av en dylik nybyggnad samt att i samråd med vederbörande universitetsmyndigheter, Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut, chefen för flygvapnet och luftfartsstyrelsen uppgöra ritningar därtill. Även den lägre undervisningen i meteorologi ansågs böra förläggas till institutionen i Uppsala. Den 20 december 1946 har Kungl. Maj:t uppdragit åt byggnadsstyrelsen att i huvudsaklig överensstämmelse med ett av styrelsen efter samråd med ovannämnda myndigheter framlagt förslag uppföra ifrågavarande nybyggnad å observatorieområdet. 1947 års riksdag har anvisat resterande 150,000 kronor för ändamålet. Sedan byggnadstillstånd beviljats för byggnadsföretaget, har detta igångsatts i början av år 1948 och beräknas bliva slutfört under sommaren 1949. Slutligen har 1948 års riksdag anvisat ett belopp av 12,000 kronor för inredande av garageplatser inom byggnaden.

Meteorologiska institutionens nuvarande lokaler avses, på sätt som längre fram i denna utredning närmare beröres, bliva använda i första hand under en övergångstid för ämnet limnologi och sedermera för ämnet geokosmofysik.

5) *Kemiska institutionen* disponerar över egen byggnad på området väster om Carolina-parken och söder om kyrkogården. Dessa lokaler, vilka togos i bruk år 1904, äro i hög grad otidsenliga. *Fysikalisk-kemiska institutionen* är inrymd i en till kemiska institutionen ansluten, år 1931 färdigställd tillbyggnad.

Utvecklingen på hithörande och angränsande vetenskapliga områden har i särskild grad nödvändiggjort en översyn av därav berörda lokalfrågor. I naturvetenskapliga forskningskommitténs år 1945 avgivna betänkande föreslogs, att tillbyggnader till de fysiska, fysikalisk-kemiska och kemiska institutionerna vid universitetet snarast skulle komma till stånd. I skrivelse till rektorsämbetet den 20 februari 1946 underströk atomkommittén ytterligare angelägenheten av, att dessa byggnadsplaner ofördröjligen realiserades. Detta vore enligt kommittén en nödvändig förutsättning, för att universitetet skulle kunna lämna de bidrag till atomenergiforskningen, vartill i övrigt mycket goda förutsättningar syntes föreligga. Kommittén fäste i synnerhet uppmärksamheten på angelägenheten av att anordna en högspänningshall, på nödvändigheten av ökade utrymmen för fysikalisk-kemiska institutionen med särskild

hänsyn till den utvidgning av forskningen, som tillkomsten av en cyklotronanläggning i Uppsala kommer att föranleda, samt på det med hänsyn till atomenergiforskningen stora behovet av ett analytiskt laboratorium, vilket borde inrymmas i tillbyggnaden till kemiska institutionen.

Redan dessförinnan hade från respektive institutionsföreståndares sida framhållits angelägenheten av en gemensam utredning beträffande till- och ombyggnadsarbeten vid kemiska institutionen samt nybyggnad för *biokemiska institutionen,* vilken hittills fått åtnöjas med vissa utrymmen, som ställts till förfogande inom fysikalisk-kemiska institutionen. I skrivelse till byggnadsstyrelsen i augusti 1946 framhöll professorn i biokemi bland annat, att lokalsituationen för detta ämne ytterligare försvårats genom en i och för sig glädjande tillströmning av utländska forskare äveṇsom att tillkomsten genom enskild donation av den ovannämnda *cyklotronanläggningen* öppnade helt nya forskningsmöjligheter för fysikalisk kemi och biokemi men samtidigt ökade utrymmeskraven för dessa ämnen.

Ett genom byggnadsstyrelsens försorg uppgjort och av Kungl. Maj:t framlagt förslag till lösning av här berörda byggnadsfrågor har godtagits av 1947 års riksdag, som anvisat 1,000,000 kronor av ett för ändamålet totalt beräknat belopp om 4,500,000 kronor, varav 2,100,000 kronor avsågos för utbyggnad av kemiska institutionen, 2,100,000 kronor för nybyggnad av en biokemisk institution samt 300,000 kronor för uppförande i anslutning därtill av en mindre laboratoriebyggnad ovan jord till cyklotronanläggningen. För närvarande pågå byggnadsarbeten i fråga om de delar, som ansetts mest angelägna, nämligen cyklotronlaboratoriet och anläggningens entréparti, vilket bland annat innehåller transformatorstation och högspänningscentral för samtliga i detta sammanhang berörda institutioner. För de ifrågavarande byggnadsföretagen har 1948 års riksdag anvisat ett fortsättningsbelopp, vilket med hänvisning till rådande förhållanden på byggnadsmarknaden begränsats till 500,000 kronor.

6) Sedan det, särskilt efter inrättandet av en professur i zoofysiologi, befunnits nödvändigt att vid *zoologiska institutionen* anordna ett djurstall å institutionsbyggnadens vind, har för sådant ändamål för budgetåret 1948/49 anvisats ett investeringsanslag av 18,000 kronor.

I samband med redogörelsen för dessa redan beslutade byggnadsåtgärder vid universitetet torde även böra omnämnas de möjligheter, som numera öppnats för ett bättre tillgodoseende av *astronomiska institutionens* lokalbehov. Denna institution disponerar för närvarande egna

byggnader på den s. k. observatorietomten norr om kyrkogården. Därvarande markområde är visserligen i och för sig tillräckligt stort för att bereda möjlighet att tillgodose framtida utvidgningsbehov. Emellertid kan observatoriebyggnadernas belägenhet inom en snabbt tillväxande stad i längden icke vara tillfredsställande. Såväl den av rök förorenade atmosfären som störande ljusstrålning från staden utgöra hinder för vissa observationer. Genom att universitetet såsom donation erhållit fil. dr Nils Tamms privatobservatorium på egendomen *Kvistaberg* i Bro och Lossa kommun av Uppsala län, har det emellertid nu blivit möjligt att i väsentlig mån avhjälpa nyssnämnda svårigheter. I donationen äro, förutom å observatoriet befintliga instrument, inbegripna vissa egendomar ävensom aktier och obligationer till ett värde av ca 300,000 kronor. Donationens ändamål är att möjliggöra för observatoriet i Uppsala att på Kvistaberg inrätta och driva ett filialobservatorium. Hela det donerade kapitalet får användas till filialobservatoriets inrättande och den eventuella återstoden till dess drift. Donationen skall förvaltas av universitetet.

Nuvarande byggnadsförhållanden.

Byggnadsstyrelsen övergår härefter till att lämna en redogörelse för universitetets nuvarande lokalförhållanden.

Administration.

Universitetets *administrationslokaler,* d. v. s. rektorsexpeditionen, kansliet samt räntekammaren och kontoret, äro inrymda i universitetshuset, medan skogs- och egendomsförvaltningarna disponera lokaler i en universitetet tillhörig bostadsfastighet, Järnbrogatan 1. Ett genomförande av i universitetsberedningens ovannämnda betänkande föreslagen omläggning och utbyggnad av universitetets administrativa organisation kommer att kräva väsentligt ökade lokaler.

Bibliotek.

Universitetsbiblioteket är inrymt i den under åren 1817—1841 uppförda byggnad, som benämnes Carolina Rediviva, jämte senare gjorda tillbyggnader till densamma. Byggnaden, som från början var avsedd

för såväl biblioteks- som representationsändamål, fick till slutet av 1880-talet behålla sitt ursprungliga skick men har sedermera vid olika tillfällen varit föremål för om- och tillbyggnader, senast åren 1941—44. Det förtjänar härvid framhållas, att när statens organisationsnämnd år 1932 föreslog den utbyggnadsplan för biblioteket, som sedermera godtagits av statsmakterna och som lagts till grund för den senaste ovan berörda ombyggnaden, räknade man också med, att frågan om ytterligare utbyggnad skulle bliva aktuell omkring mitten på 1940-talet.

Beträffande de nu föreliggande utvidgningsbehoven må härutöver följande nämnas.

Bibliotekets samlade bokbestånd, utom tidningar, upptager för närvarande ca 31,000 hyllmeter mot ca 10,000 år 1886 och ca 25,000 år 1935. Den årliga tillväxten överstiger numera 700 löpmeter. Man kan beräkna, att en allvarlig utrymmesbrist i magasinen, medförande svåra olägenheter för böckernas förvaring och framtagande m. m., kommer att göra sig gällande redan inom loppet av några år. Det synes i detta sammanhang önskvärt att definitivt klarlägga frågan om förvaring av bibliotekets tidningssamlingar, vilka för närvarande äro inrymda i källarlokaler inom Uppsala slott.

Genom den senast skedda om- och tillbyggnaden ha väsentligt ökade utrymmen vunnits för låneexpedition och läsesalar. Emellertid är efterfrågan på arbetsplatser i läsesalar och forskarrum i stark tillväxt, varför en ytterligare utvidgning av dessa utrymmen är synnerligen behövlig. Läsesalexpeditionens belägenhet i stora läsesalens från låneexpeditionen mest avlägsna del medför vid nuvarande frekvens stora olägenheter i form av långa transportvägar, buller i läsesalen och ett mindre rationellt användande av bibliotekets arbetskraft. Låneexpeditionens utrymmen äro i huvudsak tillfredsställande i fråga om den inre delen, medan däremot den för allmänheten avsedda yttre delen numera är otillräcklig.

Slutligen har från vederbörligt håll betonats, att frånvaron av ett *medicinskt centralbibliotek* innebär allvarliga olägenheter för den medicinska forskningen.

Teologiska fakulteten.

Den *teologiska fakulteten* förfogar över de båda översta våningarna inom gamla dekanhuset, f. d. folkskoleseminariebyggnaden. Dessa lokaler synas numera, med hänsyn till ökningen av såväl antalet studerande som lärarkrafterna otillräckliga för ändamålet.

Juridiska fakulteten.

Den *juridiska fakulteten* disponerar för sina seminarier två rum inom universitetshuset samt tillsammans med nationalekonomiska institutionen vissa lokaler i Värmlands nations gamla nationshus, det s. k. Oxenstiernska huset, Riddartorget 5. År 1946 har juridiska fakulteten, i anledning av diskuterad överflyttning till samma byggnad jämväl av statistiska och sociologiska institutionerna, framhållit behov av ökade utrymmen för egen del. Enligt fakultetens ifrågavarande uttalande är det ett önskemål att erhålla en särskild seminarielokal i anslutning till seminariebiblioteket, så att bibliotekslokalen kan begagnas av de studerande, utan att dessa, såsom hittills varit fallet, hindras av pågående seminarieövningar. Vidare har fakulteten ansett behov föreligga av ett antal tentamens- och forskarrum ävensom av arbetsrum åt professorer, docenter och amanuenser.

Filosofiska fakulteten.

Beträffande den *filosofiska fakultetens humanistiska sektion* har ovan redan framhållits, hurusom rymligare och mera tidsenliga lokaler nu hålla på att iordningställas för flertalet av de *språkvetenskapliga seminarierna,* det *historiska seminariet* samt institutionen för *psykologi och pedagogik.* Med hänsyn till det ökade antalet vetenskapliga befattningshavare, som äro knutna till dessa institutioner, hava visserligen de disponibla utrymmena redan nu visat sig väl knappt tillmätta, men någon ytterligare utvidgning synes, trots önskvärdheten därav, tills vidare icke möjlig att genomföra.

Under hänvisning bland annat till att vissa nya lärarbefattningar tillkommit, sedan den ovan berörda ombyggnaden av gamla kemikum planerades, har humanistiska sektionen sålunda anmält ett ökat lokalbehov, omfattande för ämnena litteraturhistoria 3—5 rum, nordiska språk 6 rum, filosofi 2 rum, slaviska språk 2 rum, tyska språket 3 rum, klassiska språk 1 rum, finsk-ugriska språk 1 rum, romanska språk 4 rum, fonetik 2—3 rum, eller sammanlagt 24—27 rum. Ett överförande till nämnda byggnad av jämväl engelska och semitiska språk skulle kräva för det förra 8—10 rum och det senare ämnet 3 rum, vilket skulle innebära att i Philologicum ett ytterligare totalt rumsbehov av 35—40 rum skulle föreligga.

Vidare har ovan nämnts, att statsmakterna anvisat medel för inköp av en fastighet för amerikanska seminariet.

Seminariet för statskunskap har sina lokaler i det s. k. Skytteanum,

en kulturhistoriskt värdefull byggnad, som tillhör en universitetet närstående stiftelse. Redan i 1938 års plan framhölls, att dessa lokaler vore otillräckliga och olämpliga, varför anordnande av ökade och mera ändamålsenliga utrymmen utgjorde ett trängande behov. 1945 års socialvetenskapliga forskningskommitté, som i slutet av år 1946 framlade ett förslag till utbyggnad av undervisning och forskning i de samhällsvetenskapliga ämnena vid universitet och högskolor, förklarade sig beträffande ämnet statskunskap finna det självklart, »att den traditionsrika Skytteanska institutionen bevaras och att ämnets expansion får ske inom denna byggnad».

Jämväl för de övriga samhällsvetenskapliga ämnena är lokalfrågan synnerligen aktuell. Socialvetenskapliga forskningskommitténs nyssberörda förslag har för Uppsala universitets vidkommande inneburit beträffande *nationalekonomi* och *statistik* mer än en fördubbling av hittillsvarande personal samt för *sociologi,* som förut icke varit ett självständigt examensämne, inrättandet av en ny professur och i anslutning därtill ett flertal underordnade lärarbefattningar. Enligt förslaget fästes stor vikt vid, att dessa tre ämnen skola förses med välutrustade institutioner. Givetvis kommer denna starka expansion att medföra krav på större utrymmen. Nationalekonomiska institutionen disponerar nu, såsom redan nämnts, vissa lokaler i Oxenstiernska huset, medan det statistiska seminariet förfogar över utrymmen inom bottenvåningen i dekanhuset och några rum i Oxenstiernska huset samt sociologien över en förhyrd våning om 5 rum i fastigheten Övre Slottsgatan 12.

Även *svenska ortnamnsarkivet* och *seminariet för nordisk ortnamnsforskning* disponera för närvarande lokaler inom dekanhuset. De till nämnda institutioner hörande samlingarna äro mycket skrymmande, och ökade utrymmen äro erforderliga.

Landsmåls- och *folkminnesarkiven* förfoga över lokaler i universitetsbiblioteket. Dessa utrymmen uppges redan från början ha varit otillräckliga såväl för en rationell uppställning av arkivens samlingar och bibliotek som i egenskap av arbetslokal. I sistnämnda avseende torde de i fråga om både luftkub och dagerbelysning få anses hygieniskt otillfredsställande för personalen och besökande forskare. Vidare har folkminnesforskningen från den 1 juli 1948 fått en egen lärostol vid universitetet, varför utrymmen också måste beräknas för seminariebibliotek för detta ämne ävensom lokal för seminarieövningar och föreläsningar. Slutligen erfordras lokaler för det alltmer tillväxande grammofonarkivet.

Institutionerna för nordisk och jämförande fornkunskap, för klassisk fornkunskap och antikens historia jämte *avdelningen för egyptologi,* det s. k. Viktoriamuseet, ävensom för *konsthistoria med konstteori* äro samtliga nu inrymda i Gustavianum. Redan i 1938 års plan betecknades dessa institutioner såsom i hög grad trångbodda, och behovet av åtgärder för erhållande av utökade och mera ändamålsenliga lokaler framhölls. Alla dessa institutioner äga omfattande samlingar, avsedda för såväl undervisning som forskning. Vidare kräves tillgång till utrymmen för restaurerings- och modellarbete. Ett berättigat önskemål har därjämte ansetts vara, att åtminstone vissa utvalda föremålsserier uppställas så, att de kunna göras tillgängliga även för en större allmänhet.

Myntkabinettet disponerar för närvarande vissa källarutrymmen i universitetshuset. Med hänsyn till den organiska samhörigheten med konsthistoriska institutionen och den museala karaktären vore ett lokalt sammanförande med nämnda institution önskvärt.

Institutionen för musikforskning har för sin undervisning erhållit 2 små rum inom den s. k. musikinstitutionen vid Observatorieparken. För rationell undervisning och forskning erfordras, i all synnerhet sedan en professur i ämnet numera inrättats, lokaler för föreläsnings- och seminarieändamål, bibliotek, expeditions-, lärar- och ev. forskarrum, instrumentrum, skrivrum, arkiv m. m.

Ifråga om den *filosofiska fakultetens matematisk-naturvetenskapliga sektion* kan till en början sammanfattningsvis sägas, att behovet av institutionslokaler på grund av givna arbetsformer städse varit stort och att detsamma, såsom redan tidigare berörts, till följd av den pågående utvecklingen inom hithörande vetenskapliga områden befinner sig i stark tillväxt.

Ovan hava de beslut omnämnts som av statsmakterna fattats rörande lokalfrågorna för *kemiska, fysikalisk-kemiska* och *biokemiska institutionerna* samt den *zoologiska institutionen.*

Fysiska institutionen disponerar egen byggnad, belägen inom samma område som de kemiska institutionerna. Behovet av ökade lokaler jämväl för den fysiska institutionen har framgått av vad som ovan återgivits av naturvetenskapliga forskningskommitténs och atomkommitténs uttalanden. Det bör även framhållas, att sedan dessa uttalanden gjordes ytterligare en professur inrättats i ämnet.

Matematiska institutionen samt *institutionen för mekanik och matematisk fysik* inneha lokaler inom fastigheten Trädgårdsgatan 16 i kv.

Munken. Denna byggnad har ursprungligen uppförts för annat ändamål, och man måste räkna med, att det framdeles blir nödvändigt att uppföra en nybyggnad för här ifrågavarande institutioner.

Institutet för högspänningsforskning förfogar över egna byggnader vid Husbyborg i nordvästra delen av Uppsala stads område. Naturvetenskapliga forskningskommittén har i sitt betänkande understrukit önskvärdheten av en viss tillbyggnad till denna institution.

Mineralogisk-geologiska institutionen disponerar nu det gamla konsistoriehuset vid Domkyrkoplan. Härvarande lokaler äro alltför ålderdomliga för att kunna under mera avsevärd tid utnyttjas för en modern naturvetenskaplig institutions behov. Därjämte äro de tillgängliga utrymmena till sin omfattning i hög grad otillräckliga för den i ämnet bedrivna forskningen och undervisningen. Såsom en besvärande olägenhet för institutionen framhölls redan i samband med upprättandet av 1938 års plan de betydande svårigheter att utföra exakta mätningar som vållades av den förbipasserande tunga trafiken och därav följande vibrationer inom hela byggnaden. Genom överförandet av trafik från Sysslomansgatan, som numera enkelriktats, har denna olägenhet blivit ännu mera kännbar.

Geografiska institutionen är nu inrymd i gamla kemibyggnadens översta våning och vind. Lokalerna äro efter genomförd uppdelning av ämnet på två professurer, i fysisk geografi och kulturgeografi, samt med förhandenvarande stora tillströmning av elever icke ens tillnärmelsevis tillräckliga, varjämte byggnadens planlösning är mindre lämplig för ändamålet. Vidare saknas inom institutionen möjligheter för bedrivande av vissa viktiga grenar av modern geografisk forskning. Sedan de lokaler inom gamla kemikum, vilka tidigare disponerats av medicinsk-kemiska och farmakologiska institutionerna, såsom ovan berörts efter ombyggnad övertagits av vissa av humanistiska sektionens seminarier, synes det naturligt, att jämväl de utrymmen, som nu utnyttjas av ämnet geografi, överföras till den humanistiska sektionen. Den gamla byggnadens beskaffenhet tillåter icke de genomgripande ändringar, som skulle erfordras för att därstädes kunna giva geografiska institutionen godtagbara lokaler, och ej heller kan genom utvidgning inom byggnaden beredas tillgång till sådana nya institutionsavdelningar, främst ett fysiskt-geografiskt laboratorium, som genom vetenskapens utveckling nu blivit nödvändiga.

Med beaktande av här ovan berörda omständigheter har naturvetenskapliga forskningskommittén i sitt betänkande förordat uppförandet

av en för mineralogisk-geologiska och geografiska institutionerna gemensam nybyggnad. Därvid har kommittén jämväl uttalat sitt särskilda intresse för tillkomsten av det ovan nämnda fysiskt-geografiska laboratoriet.

Paleontologiska institutionen är inrymd i en förhållandevis ny byggnad, och därvarande lokaler torde tills vidare kunna anses relativt tillfredsställande för sitt ändamål. Framdeles eventuellt ökade lokalbehov synas kunna tillgodoses genom tillbyggnad.

Zoologiska institutionen disponerar likaså över en egen byggnad. Ovan har berörts, hurusom medel anvisats för anordnande av en mindre djuravdelning. Därutöver föreligga med hänsyn till inrättandet av en särskild professur i zoofysiologi samt det ökade antalet studerande och forskare krav på vissa mindre byggnadsåtgärder. Framdeles torde en särskild avdelning för zoofysiologin komma att erfordras.

Institutionen för systematisk botanik förfogar över en i botaniska trädgården belägen byggnad. Denna är uppförd på 1700-talet och har ett stort kulturhistoriskt värde men är givetvis i fråga om sin praktiska användbarhet i en del avseenden föråldrad. Vissa bristfälligheter hava avhjälpts, sedan 1944 års riksdag anvisat 55,000 kronor för omläggning av uppvärmningsanordningarna inom institutionen.

Museiutrymmena äro överfyllda, och arbetsrum för tjänstemän och specialister saknas praktiskt taget helt. Ett av institutionsföreståndaren framlagt program för om- och tillbyggnad har tillstyrkts av naturvetenskapliga forskningskommittén. Från institutionens sida har särskilt framhållits vikten av, att en brandsäker avdelning anordnas för den ytterst värdefulla samlingen av spritlagda växter samt herbariet med sällsynta växter.

Beträffande ifrågavarande institution må vidare framhållas, att botaniska trädgården är i behov av utökning, för att man där skall kunna bedriva vissa vetenskapliga försök. Växthusutrymmena medgiva icke anordnande av för forskningen nödvändiga inomhuskulturer. Bänkgård och övervintringshus äro likaledes otillfredsställande.

Växtbiologiska institutionen disponerar icke långt från botanicum en genom donation tillkommen byggnad, vilken emellertid redan i 1938 års plan angavs vara så otillräcklig, att anskaffandet av ökade utrymmen åt denna institution utgjorde en av universitetets mest trängande lokalfrågor. Nämnda år förelåg ett genom byggnadsstyrelsens försorg upprättat förslag till lösning av denna fråga, men de av kriget föranledda förhållandena hindrade planernas fullföljande. Sedan dess hava

utrymmesförhållandena för institutionen ytterligare försämrats. Naturvetenskapliga forskningskommittén har i sitt betänkande bland annat framhållit, att institutionen är synnerligen trångbodd med hänsyn tagen till forskarnas antal och till behoven av utrymme för samlingar och dylikt. Institutionen är dessutom den enda i sitt slag inom landet, och det därstädes utförda arbetet är av mycket stort värde. Kommittén anför, att lokalerna äro utnyttjade till bristningsgränsen och att en avsevärd förbättring av arbetsmöjligheterna med det allra snaraste måste åstadkommas, varför en nybyggnad eller eventuellt en tillbyggnad för växtbiologiska institutionen så snart som möjligt borde bringas till utförande.

Institutionen för fysiologisk botanik inflyttade år 1940 i en nyuppförd institutionsbyggnad. Framdeles ökade lokalbehov beräknas kunna tillgodoses genom direkt utvidgning av denna byggnad.

Ämnet *limnologi* har tidigare icke varit representerat vid Uppsala universitet. Genom donation av gården Norr-Malma vid sjön Erken i Estuna kommun av Stockholms län har dock ett limnologiskt laboratorium kunnat tagas i bruk. Detta laboratorium anses redan i sin nuvarande blygsamma utformning vara en värdefull tillgång för den limnologiska forskningen. Dess utvecklingsmöjligheter äro emellertid för närvarande ytterst begränsade, då donationens avkastning under ett tiotal år framåt kommer att i huvudsak erfordras för betydande underhållsarbeten å till egendomen hörande byggnader. Det framhålles från universitetets sida, att man måste räkna med inrättandet av en särskild limnologisk institution i Uppsala, i synnerhet som laboratoriet vid Erken icke kan fungera såsom bas för forskningsarbetet annat än under sommarmånaderna och ej ens då i större utsträckning kan användas för experimentella arbeten. Chefen för ecklesiastikdepartementet har förklarat sig dela uppfattningen, att limnologien förtjänar att bli företrädd vid universitetet, och 1947 års riksdag har beslutat om inrättande av en ordinarie laboratorsbefattning i ämnet. Det torde sålunda vara nödvändigt att i denna generalplaneutredning jämväl beakta frågan om tillgodoseende av limnologiens lokalbehov.

Medicinska fakulteten.

De *teoretisk-medicinska institutionerna* äro förlagda på skilda ställen inom staden. Sålunda disponerar den *anatomiska institutionen* lokaler i fastigheten Trädgårdsgatan 20 och den *histologiska institutionen* i

fastigheten Västra Ågatan 26 A, båda belägna inom kv. Munken. De *patologiska* och *hygienisk-bakteriologiska institutionerna* äro sammanförda i en gemensam byggnad, belägen omedelbart väster om Stockholmsvägen ett stycke norr om Artillerigatan. Denna byggnad togs i bruk år 1936. För den nyligen färdigställda institutionsbyggnaden för ämnena *medicinsk kemi* och *farmakologi* har ovan redogjorts under rubriken »Beslutade byggnadsåtgärder».

Den *fysiologiska institutionen* disponerar för närvarande det s. k. Regnelleanum, Slottsgränd 3. Av de medicinska institutionerna synes denna vara den, som i första rummet bör ifrågakomma för nybyggnad. Redan år 1940 anförde medicinska fakulteten såsom motivering för en sådan nybyggnad, att den nuvarande institutionsbyggnaden vore en av fakultetens äldsta byggnader och icke väsentligt förändrats sedan uppförandet för över 50 år sedan. Undervisnings- och forskningslokaler vore i stort sett desamma som på 1890-talet. De ökade krav, som från undervisningens och forskningens sida med åren framkommit, hade gjort, att lokalerna nu måste bedömas såsom trånga och jämväl i övrigt olämpliga för ändamålet. En av de allvarligaste olägenheterna vore frånvaron av djurstallar. Hundar och katter hade måst utackorderas på andra, nyare institutioner, vilket medfört stor olägenhet för fysiologiska institutionens väsentliga arbetsform, djurexperimenten, och därjämte merkostnader i driften.

Sedan statsmakterna nu funnit sig böra i ökad utsträckning tillmötesgå undervisningens och forskningens växande krav, måste en nybyggnad för den fysiologiska institutionen bedömas såsom mycket angelägen.

Rasbiologiska institutet disponerar lokaler, som för närvarande synas vara tillräckliga för institutets ändamål, i en universitetet tillhörig byggnad, belägen vid Västra Ågatan i kv. Munken. Institutets föreståndare har emellertid framhållit, att arkivutrymmena om några år torde behöva utökas, enär de hälsokort, som nu upprättas i skolorna, efter respektive barns avgång från skolan komma att översändas till institutet för att där förvaras och utnyttjas i det vetenskapliga arbetet.

Medicinska fakulteten tillhörande *kliniska institutioner* äro samtliga förlagda till akademiska sjukhuset. De byggnadsåtgärder, som här kunna vara erforderliga, beröras icke i detta sammanhang.

Föreslagna byggnadsåtgärder.

Innan byggnadsstyrelsen framlägger utredning och förslag beträffande tillgodoseende av respektive institutioners lokalbehov, finner styrelsen det nödvändigt att beröra tillgången på mark för byggnadsändamål, vilken — även om universitetet äger betydande markområden i och utanför Uppsala — måste konstateras vara mycket begränsad inom den för här ifrågavarande behov mest lämpade, centralare delen av staden. Därest en förbättring i detta avseende icke ernås i en snar framtid, kan berörda förhållande komma att fortsättningsvis bereda universitetet de allra största svårigheter. Vid en planläggning av universitetets utbyggande måste sålunda i första hand tillses, att lämpligt belägen mark i erforderlig utsträckning står till buds. I detta syfte bör universitetet, bland annat när det eventuellt avyttrar mark för bostadsändamål å ytterområden i Uppsala eller annorstädes, eftersträva att i utbyte erhålla för sina egna behov lämplig tomtmark i den centrala »universitetsstaden».

Vid tillgodoseendet av markbehovet gäller det även att beakta möjligheterna för ett sammanförande av närbesläktade vetenskapsgrenar.

De äldre teoretisk-medicinska institutionerna äro, såsom ovan berörts, belägna i kvarteren Munken och Fågelsången. Även om det icke nu är aktuellt att ersätta samtliga dessa institutioner med nybyggnader, synes man likväl böra eftersträva att utforma en samlad teoretisk medicinsk institutionsstad å det markområde, som är beläget invid de på senare tid uppförda nybyggnaderna för de patologiska och hygienisk-bakteriologiska samt de medicinsk-kemiska och farmakologiska institutionerna vid Stockholmsvägen och Artillerigatan. Inom detta område kunna tillfredsställande möjligheter anses föreligga att tillgodose framtida lokalbehov för samtliga teoretisk-medicinska ämnen.

Byggnadsstyrelsen har i detta sammanhang funnit skäl att överväga, om icke det nuvarande straffängelset i Uppsala, som upptager ett för universitetet mycket värdefullt markområde, förr eller senare bör avflytta och eventuellt ersättas med en för ändamålet mera lämpad byggnad. Styrelsen har under hand upptagit förhandlingar i frågan med fångvårdsstyrelsen, som därvid förklarat, att man icke kan räkna med ett nedläggande av detta fängelse utan att en ersättningsbyggnad samtidigt kommer till stånd. Fångvårdsstyrelsen delar emellertid uppfattningen, att det nuvarande fängelset har en föga lämplig belägenhet och att redan nu vissa olägenheter visat sig vara förbundna därmed.

Vid de överväganden, som skett beträffande lämplig plats för en ersättningsbyggnad för fångvårdsanstalten, har det visat sig, att å den universitetet tillhöriga egendomen Bärthåga, belägen inom stadens västra del, visst markområde skulle kunna tänkas komma i fråga för ändamålet.

Därest sålunda det nuvarande fängelseområdet skulle kunna frigöras, vilket för universitetet vore i hög grad önskvärt och behövligt, kunde en del därav tillföras området för teoretisk-medicinska institutioner och en annan del utnyttjas för den botaniska institutionen och denna närstående vetenskapsgrenar. Emellertid bör man för sistnämnda grupp av institutioner i första hand räkna med ett område mellan Wahlenbergsvägen och fängelset, vilken mark står under domänverkets förvaltning och för närvarande är utarrenderad till länets hushållningssällskap. Redan tidigare har övervägts att få detta område överfört till universitetet.

På nu angivet sätt skulle nyssnämnda grupp av naturvetenskapliga institutioner få sitt behov av mark i den inre universitetsstaden säkerställt.

Vid ett nedläggande av fängelset skulle själva fängelsebyggnaden efter viss ombyggnad lämpligen kunna utnyttjas för att tillgodose lokalbehovet för landsmåls- och folkminnesarkiven samt svenska ortnamnsarkivet och seminariet för nordisk ortnamnsforskning, vilken byggnadsfråga här nedan upptages till behandling.

Byggnadsstyrelsen får i detta sammanhang erinra om att, sedan länsstyrelsens lokaler inom slottet blivit otillräckliga, fråga väckts om uppförande av nybyggnad för länsstyrelsens räkning vid Stockholmsvägen i närheten av slottet. Även om tills vidare vissa lokaler för länsstyrelsen närstående organ kunna utvinnas i samband med uppförandet av ett planerat nytt posthus i staden, synes likväl mark böra reserveras för i detta sammanhang ytterligare uppkommande lokalbehov. Härtill kommer att man framdeles torde få räkna med nybyggnad jämväl för landsarkivet, vilket är inrymt i slottet och där har synnerligen otillfredsställande lokaler. Byggnadsstyrelsen får därför föreslå, att utmed Stockholmsvägen för här berörda ändamål reserveras ett markområde, som finnes angivet å den utredningen bilagda situationsplanen (Bil. A).

Beträffande de övriga naturvetenskapliga disciplinerna föreligga större svårigheter att angiva en lösning av frågan om lämplig tomtmark. Efter de betydande utbyggnader, som av statsmakterna redan beslutats vid de nuvarande fysiska och kemiska institutionerna, hade det givetvis

varit önskvärt att i direkt anslutning till nämnda institutioner kunna reservera ett område för framdeles uppkommande lokalbehov inom dessa och närstående vetenskapsgrenar. Byggnadsstyrelsen vill i detta sammanhang erinra om, att styrelsen redan vid framläggandet av 1938 års utbyggnadsplan framhöll önskvärdheten av att universitetet förvärvade den omedelbart väster om fysiska institutionen belägna stadsägan 618, vilken delvis var bebyggd med villor, då härigenom möjligheterna att erhålla lämplig byggnadsplats för ur de fysiska och kemiska institutionerna framväxande nya institutioner skulle ökas. Styrelsen finner det beklagligt, att detta icke lett till något resultat, så mycket mera som redan nu betydande ekonomiska investeringar äro beslutade och fortsättningsvis avses komma till stånd i direkt anslutning till nämnda institutioner. Tillfälle till detta markförvärv torde nu vara försuttet, och man synes därför i första hand hänvisad till ett vid det nuvarande observatoriet beläget område, som således bör avsättas för ett tillgodoseende av framtida lokalbehov för naturvetenskapliga ändamål.

Byggnadsstyrelsen finner det därjämte välbetänkt, att redan nu ytterligare markområden reserveras för framdeles uppkommande lokalbehov för den matematisk-naturvetenskapliga sektionen. I sådant syfte torde möjligheterna böra undersökas att genom vissa markbyten tillförsäkra universitetet lämpliga områden. Styrelsen tänker därvid i första hand på ett Uppsala stad tillhörigt område strax öster om järnvägen till Enköping samt ett angränsande mindre område, tillhörande Uppsala-Ekeby Aktiebolag, ävensom viss del av ett Uppsala läns landsting tillhörigt område av Rickomberga, beläget på ömse sidor om sagda järnväg och i öster gränsande till berörda av staden ägda område.

För de juridiska samt de samhällsvetenskapliga och övriga humanistiska ämnena äro markproblemen likaledes svårlösta. Styrelsen kan här icke framlägga något tillfredsställande förslag till täckande av redan nu föreliggande lokalbehov på annat sätt än genom förvärv av ytterligare fastigheter eller tomtmark för universitetets räkning. Ämnet statskunskap är, såsom redan nämnts, nu inrymt i det s. k. Skytteanum. Juridik och nationalekonomi disponera lokaler i det mittemot Skytteanum belägna Oxenstiernska huset. Det synes angeläget att pröva varje möjlighet till förvärv av ytterligare lokaler i denna trakt för att därigenom erhålla en någorlunda samlad förläggning av de juridiska och de samhällsvetenskapliga ämnena. Styrelsen har i sådant syfte med representanter för universitetet och Uppsala stad berört möjligheterna för ett eventuellt byte av tomtmark.

Staden äger bland annat den till Oxenstiernska huset gränsande tomt, som nu upptages av Hotell Gästis. Å andra sidan synes staden, sedan densamma numera beslutat förlägga sitt blivande stadshus till kv. Munken, böra ha intresse av att successivt förvärva i universitetets ägo varande delar av nämnda kvarter, för närvarande upptagande byggnader för rasbiologiska institutet samt matematiska, anatomiska och histologiska institutionerna. Därest förstnämnda tomt genom byte med staden kunde förvärvas av universitetet, skulle förutsättningar kunna skapas för en samlad förläggning av de samhällsvetenskapliga och de juridiska ämnena. Även för beredande av lokaler för ett blivande konviktorium, vilken fråga kommer att beröras längre fram i denna utredning, skulle ett förvärv av nämnda tomt vara av stort värde.

Till den av Hotell Gästis disponerade tomten gränsar såväl Stockholms som Värmlands nationers tomter. Det synes ej uteslutet, att vid ett förvärv av hotellfastigheten för universitetet en viss jämkning av gränserna till nämnda nationstomter, därest så befinnes erforderligt, kunde bliva möjlig.

Jämväl för säkerställande av framtida lokalbehov för den humanistiska sektionen i övrigt synes ett förvärv av viss tomtmark vara tillrådligt, varvid i första hand marken norr om Gustavianum borde komma i fråga. Byggnadsstyrelsen har med representanter för universitetet och Uppsala stad berört jämväl denna sak och har efter samråd med vederbörande framlagt en principskiss för ordnandet av trakten kring S:t Erikstorg (Bil. B[1]).

Det har synts styrelsen lämpligt att eftersträva, att parkområdet öster om universitetshuset nedföres mot Fyrisån. Styrelsen räknar härvid med, att den nuvarande saluhallen rives och att området mellan den befintliga akademikvarnen och Järnbrogatan reserveras för vissa stadens kulturella behov exempelvis stadsmuseum och konsthall, i vilken del av utredningen styrelsen samrått med en inom Uppsala stad tillsatt kommitté för ordnande av sådant museum. Härvid synes tomten nr 2 i kv. Karin utmed Vattugränd kunna bevaras och anslutas till ett blivande stadsmuseum. Återstående del av detta kvarter tänkes till största delen utlagd såsom park, medan kv. Rudan bör förvärvas för universitetets räkning och i stadsplanen utläggas för allmän bebyggelse, vilken bör utformas i anknytning till det kulturella centrum, som synes möjligt att skapa i denna del av staden. Den närmast Järnbrogatan liggande tom-

[1] Här ej bifogad.

ten inom sistnämnda kvarter tillhör staden och synes då böra ingå i eventuella bytesåtgärder mellan staden och universitetet.

I samband med genomförandet av dylika markbyten torde jämväl böra upptagas till övervägande, huruvida icke Carolina-parken kunde tänkas överförd i universitetets ägo. Denna park är så belägen i förhållande till angränsande, universitetet tillhörig mark, att vissa skäl synas tala för, att frågan närmare prövas. Styrelsen förutsätter, att parken till huvudsaklig del kommer att bevaras, även om genom förvärvet av densamma samtidigt skulle säkerställas möjligheterna för en viss framtida utbyggnad av de universitetets byggnader, som äro belägna omedelbart invid parken.

Byggnadsstyrelsen får härefter ingå på de olika utvägar, som stå till buds för tillgodoseende av de ökade lokalbehov, vilka i varje särskilt fall här ovan i korthet berörts, och vill då till en början framhålla, att styrelsen därvid jämväl beaktat föreliggande möjligheter att finna lämplig användning för de lokaler, som frigöras genom färdigställandet av de nybyggnader, vilka av statsmakterna redan beslutats eller kunna komma att beslutas.

Administration.

Universitetets *administrationslokaler,* vilka äro inrymda i universitetshuset, bliva, såsom ovan framhållits, vid ett genomförande av universitetsberedningens förslag till omläggning av den administrativa organisationen otillräckliga, varför en utökning av desamma kommer att bliva nödvändig. Den mest rationella lösningen skulle härvid givetvis ernås genom att sammanföra samtliga administrationslokaler till en för ändamålet särskilt uppförd nybyggnad. Byggnadsstyrelsen är fullt medveten om, att ur traditionssynpunkter vissa i och för sig berättigade invändningar kunna framställas mot en sådan lösning. Ehuru sålunda dylika skäl kunna tala till förmån för ett bibehållande av administrationslokalerna i universitetshuset, visar den gjorda utredningen, att en fullgod lösning icke står att vinna enligt sistnämnda linje. Universitetshuset har nämligen sådana måttförhållanden, att man svårligen kan utvinna smärre rum till det antal, som erfordras för att tillgodose samtliga föreliggande krav. Då ej heller någon annan universitetet tillhörig äldre byggnad erbjuder möjligheter för en godtagbar lösning, vill byggnadsstyrelsen för sin del förorda, att behovet av lokaler för universitetets administration tillgodoses genom uppförande av en särskild nybyggnad,

för det fall att en samlad förläggning av administrationen anses önskvärd.

Skulle åter administrationslokalerna uppdelas, vilket i och för sig icke behövde medföra några oöverstigliga svårigheter, kunde man inom universitetshuset inrymma rektorsexpedition, kansli och räntkammare, medan skogs- och egendomsförvaltningen finge förläggas i annan byggnad. Då universitetshusets måttförhållanden, såsom ovan anförts, äro mindre gynnsamma, bli emellertid lokalerna i denna byggnad med hänsyn till kravet på en rationellt driven verksamhet föga tillfredsställande.

Därest studentkårens behov av ett lämpligt beläget konviktorium kan på annat sätt tillfredsställas genom universitetets medverkan, vill styrelsen ifrågasätta, huruvida icke den för konviktorium tidigare avsedda tomten i kv. Ubbo utmed Åsgränd, mitt för universitetet, vilken tomt nu är i studentkårens ägo, skulle kunna förvärvas för uppförande av en för hela administrationen avsedd nybyggnad. Sedan byggnadsstyrelsen under hand samrått med representanter för studentkåren och funnit, att en sådan väg vore framkomlig, därest frågan om konviktorielokaler kunde lösas, har styrelsen uppgjort bilagda förslag till ny administrationsbyggnad (Bil. C[1]). Då universitetets administrativa organisation varit föremål för särskild utredning genom statens organisationsnämnd, har styrelsen vid utredningen rörande tillgodoseende av lokalbehovet för ändamålet samrått med nämnden.

Om universitetets behov av administrationslokaler tillgodoses genom en särskild nybyggnad, frigöras utrymmen i universitetshuset, vilka böra användas för att avhjälpa det mycket kännbara behovet av hörsalar. Därjämte ha starka krav gjort sig gällande på anordnande av ett antal lärarrum inom universitetshuset ävensom på förbättrade garderobsförhållanden. Dessa önskemål kunna förverkligas, därest administrationen utflyttar till andra lokaler.

Bibliotek.

För utvidgning av *universitetsbiblioteket* har man räknat med att påbygga den till biblioteket hörande läsesalsbyggnaden. Härigenom skulle goda möjligheter erhållas att tillgodose det ökade behovet av arbetsplatser i läsesalarna, forskarrum samt magasin för såväl böcker som tidningar. Vid uppgörandet av en plan för bibliotekets fortsatta

[1] Här ej bifogad.

utbyggande synes det emellertid även angeläget att klarlägga möjligheterna för en utvidgning av de i mellanbyggnadens bottenvåning inrymda administrationslokalerna samt katalogbiblioteket för allmänheten. En framkomlig väg torde vara att bredda den nämnda mellersta byggnadskroppen genom tillbyggnader i en våning utmed dess båda sidor. Härigenom skulle den fördelen vinnas, att man ernådde kontakt mellan expeditionen i centralkroppen och huvudbyggnadens sidopartier. Vid utformningen av ett sådant ombyggnadsprogram är det angeläget, att man jämväl eftersträvar att avhjälpa den ovan påtalade brist, som ligger i läsesalsexpeditionens mindre lämpliga belägenhet i förhållande till låneexpeditionen.

Såsom redan tidigare i denna utredning berörts, synes man böra utgå ifrån, att de nu i lokaler inom slottet inrymda tidningssamlingarna icke kunna kvarligga där under någon längre tid. Innan man närmare undersöker möjligheterna att bereda dessa samlingar nya utrymmen i en blivande utbyggnad av biblioteket eller på annat sätt, bör dock frågan om den praktiska lämpligheten av och de ekonomiska förutsättningarna för en arkivering av tidningsmaterialet med användande av mikrofotograferingsmetoden noggrant klarläggas.

Här må vidare framhållas, att fråga tidigare varit uppe om uppförande av en särskild byggnad för *medicinskt centralbibliotek*. En sådan anordning förefaller dock ur organisatorisk och ekonomisk synpunkt tveksam, varför i samband med ett genomförande av ovan skisserade utbyggnad av universitetsbiblioteket bör övervägas, huruvida icke ett medicinskt centralbibliotek lämpligen kan anslutas till huvudbiblioteket.

Såsom nedan närmare beröres, torde man icke böra räkna med, att de nu inom universitetsbiblioteket inrymda landsmåls- och folkminnesarkiven på längre sikt skola kunna kvarligga därstädes. Genom att, på sätt som längre fram i utredningen angives, bereda dessa arkiv andra lokaler i närheten av biblioteket kunde man frigöra deras nuvarande utrymmen i denna byggnad för biblioteksändamål.

Teologiska fakulteten.

Den *teologiska fakulteten* skulle kunna beredas erforderlig utvidgning av sina utrymmen i dekanhuset därest statistiska seminariet samt institutionen för ortnamnsforskning, på sätt som nedan beröres, erhölle nya lokaler.

Juridiska fakulteten.

Den *juridiska fakultetens* krav på ökade utrymmen synas byggnadsstyrelsen välgrundade. Sedan de utrymmen inom Oxenstiernska huset, som för närvarande disponeras av de nationalekonomiska och statistiska institutionerna ävensom för matsalar och vissa utrymmen för studentkåren, längre fram frigjorts, avses fakulteten komma att få disponera hela byggnaden, eventuellt med undantag av bottenvåningen. Denna synes, i den mån densamma icke omedelbart behöver tagas i anspråk för juridiska fakulteten, kunna tillfälligt användas för täckande av något aktuellt lokalbehov för universitetet.

I avsikt att under en övergångsperiod bereda vissa lättnader för juridiska fakulteten har till denna helt nyligen återlämnats dess tidigare seminarielokal i universitetshuset jämte ytterligare ett mindre rum i denna byggnad, vilka utrymmen under senare tid disponerats av seminariet för slaviska språk.

Filosofiska fakulteten.

Ovan har framhållits, att jämväl *seminariet för statskunskap* kommer att behöva större utrymmen. Man synes därvid böra överväga, om icke vissa lokaler inom Skytteanum, vilka för närvarande utnyttjas för bostadsändamål, skulle kunna tillföras institutionen, när bostadsmarknaden i staden åter blir mera normal.

Ett förverkligande av socialvetenskapliga forskningskommitténs tidigare berörda förslag kommer, såsom framhållits, att medföra behov av avsevärt utökade lokaler för ämnena *nationalekonomi, statistik* och *sociologi*. Det torde emellertid tillsvidare bliva nödvändigt att alltjämt lösa dessa lokalfrågor provisoriskt, varvid en viss tillfällig förbättring för nationalekonomien synes möjlig att ernå genom inredande av ytterligare rum å vinden i Oxenstiernska huset.

Tidigare ha de underhandlingar omnämnts, som förts med representanter för Uppsala stad i syfte att genom lämpligt byte av fastigheter mellan universitetet och staden säkerställa möjligheter för ett förverkligande av den i olika sammanhang av skilda sakkunniga framförda tanken att lokalt sammanföra de samhällsvetenskapliga och juridiska institutionerna. Förslaget att förvärva nuvarande Hotell Gästis syftar bland annat till att bereda möjligheter att i nära inbördes sammanhang förlägga lokaler för berörda ämnen.

Den *humanistiska sektionens* övriga lokalbehov torde i första hand böra tillgodoses inom Philologicum. Detta kan dock ske först sedan de utrymmen frigjorts, som nu upptagas av den geografiska institutionen samt en bostadslägenhet.

Landsmåls- och folkminnesarkivens utrymmen i universitetsbiblioteket äro, såsom ovan framhållits, otillräckliga och dessutom genom sin belägenhet erforderliga för utvidgning av bibliotekets egna lokaler. I samband med lokalfrågan för dessa arkiv synes jämväl frågan om förbättrade lokaler för *svenska ortnamnsarkivet* och *seminariet för nordisk ortnamnsforskning* böra upptagas till prövning. Dessa senare kunna med fördel beredas lokaler i anslutning till landsmåls- och folkminnesarkiven. De äro nu inrymda i dekanhuset, men man måste räkna med, att hela denna byggnad framdeles torde komma att erfordras för den teologiska fakulteten.

Olika alternativ kunna övervägas vid lösandet av nu nämnda lokalfrågor. Vid ett genomförande av hela den tidigare berörda utbyggnadsplanen för universitetsbiblioteket skulle givetvis till en början erforderliga lokaler kunna utvinnas inom själva biblioteksbyggnaden. På längre sikt torde man dock under alla omständigheter böra räkna med en förläggning utanför biblioteket.

Byggnadsstyrelsen har därvid med utgångspunkt från önskvärdheten av att ernå en förläggning i närheten av universitetsbiblioteket prövat olika möjligheter, varvid styrelsen funnit, att den nuvarande fängelsebyggnaden tämligen väl skulle kunna förändras till en institutionsbyggnad för här berörda ämnen. Framdeles uppkommande utvidgningsbehov synas då kunna tillgodoses genom att till den nuvarande byggnaden ansluta en ny flygel.

Vid ett genomförande av det ovan berörda markförvärvet i kv. Rudan skulle även möjlighet föreligga att inom nämnda kvarter tillgodose här ifrågavarande lokalbehov. Vid en avvägning mellan de här diskuterade förslagen har emellertid styrelsen för egen del kommit till den uppfattningen att det alternativ, som innebär en ombyggnad av fängelset vore att föredraga. Ett förslag, uppgjort med utgångspunkt härifrån framgår av bil. E[1].

För *institutionen för klassisk fornkunskap och egyptologi* har byggnadsstyrelsen redan tidigare på begäran av större akademiska konsistoriet upprättat ett förslag till ombyggnad och restaurering av den s. k. akademikvarnen. Detta förslag (Bil. F[1]) har av konsistoriet överlämnats

[1] Här ej bifogad.

till Kungl. Maj:t med hemställan om anvisande av medel för byggnadsföretagets genomförande. Kostnaderna ha av byggnadsstyrelsen i underdånigt utlåtande den 24 oktober 1946 angivits till 450,000 kronor. Sedermera har studentkåren hos större akademiska konsistoriet hemställt, att universitetet måtte medverka till, att akademikvarnen upplätes till konviktorium för kåren. Förhandlingar med studentkåren ha emellertid, såsom ovan berörts, givit vid handen, att, därest ett förvärv av nuvarande Hotell Gästis skulle kunna genomföras, konviktoriet med fördel kunde förläggas dit, varigenom frågan om akademikvarnens användning för sådant ändamål skulle kunna förfalla.

Byggnadsstyrelsen får i detta sammanhang understryka, att den ovannämnda utredningen beträffande användningen av akademikvarnen för klassisk fornkunskap och egyptologi tillkommit efter direkt hemställan från universitetet och utan samband med generalplaneutredningen.

Även om, såsom styrelsen vid överlämnandet av förslaget konstaterat, byggnaden tämligen väl låter sig förändra för det avsedda ändamålet, kunna givetvis vissa invändningar riktas mot den tänkta dispositionen, sedan man nu fått möjlighet att överblicka den i generalplanen antydda utformningen av trakten kring S:t Erikstorg och sedan universitetets lokalfrågor i sina huvuddrag klarlagts. Då byggnadsstyrelsen erfarit, att Kungl. Maj:t icke har för avsikt att till nästkommande riksdag framlägga förslag till denna ombyggnad av akademikvarnen, har styrelsen upptagit frågan om kvarnens framtida användning till förnyat övervägande. Starka skäl synas numera tala för, att möjligheten hålles öppen för att samordna en framtida institution i kulturhistoria med stadens föreliggande museiplaner. Förutsättningarna för ett samgående i denna fråga böra undersökas i samband med de förhandlingar, som i denna generalplaneutredning föreslagits böra i andra frågor komma till stånd mellan universitetet och staden.

I enlighet härmed har styrelsen prövat andra möjligheter att tillgodose lokalbehovet för institutionen för klassisk fornkunskap och egyptologi. En tillfredsställande lösning synes kunna vinnas inom det ovan under rubriken »Markfrågor» till förvärv föreslagna kv. Rudan.

Styrelsen har jämväl upptagit utredning rörande tillgodoseende av lokalbehovet för den *konsthistoriska institutionen*. Det har härvid visat sig, att det gamla konsistoriehuset, Domkyrkogatan 7, på sätt som framgår av bilagda förslag (Bil. G[1]) med fördel skulle kunna omändras för

[1] Här ej bifogad.

detta ändamål, sedan den mineralogisk-geologiska institutionen avflyttat till planerad nybyggnad.

Myntkabinettets förut berörda lokala sammanförande med konsthistoriska institutionen torde lämpligen böra äga rum i samband med denna institutions överflyttning till gamla konsistoriehuset.

När institutionerna för klassisk fornkunskap och egyptologi samt konsthistoria avflytta från Gustavianum, synes *institutionen för nordisk och jämförande fornkunskap* lämpligen böra kvarstanna i byggnaden. Betryggande möjligheter torde förefinnas att där tillgodose föreliggande och framdeles uppkommande utvidgningsbehov.

Den övre våningen i Gustavianum, som tills vidare i varje fall icke helt behövs för sistnämnda ämne, har föreslagits bliva utnyttjad för en permanent utställning, belysande universitetets utveckling genom tiderna.

För tillgodoseende av lokalbehovet för *institutionen för musikforskning* har övervägts en lösning, som skulle innebära ett övertagande av den i närheten av musikinstitutionen belägna gamla meteorologiska institutionsbyggnaden, så snart denna utrymts. Av skäl som nedan anföras synes emellertid denna väg icke framkomlig. Den mest naturliga förläggningen av lokaler för musikundervisningen och musiklivet vid universitetet hade också enligt styrelsens mening varit inom det område för kulturhistoriska, konsthistoriska och museala intressen, som skisserats i trakten av S:t Erikstorg. Den nuvarande musikinstitutionen är emellertid tillkommen genom en särskild donation, avsedd att bereda »bostad för director musices jämte därtill hörande kapellsal», varför det skulle vålla vissa svårigheter att genomföra en sådan förflyttning från byggnaden.

Då sistnämnda institution är belägen inom det område, som enligt vad ovan föreslagits är avsett för säkerställande av de naturvetenskapliga institutionernas framtida markbehov, kommer densamma på längre sikt att bliva i lokalt hänseende än mera isolerad från den intressegrupp, med vilken den, enligt vad som nyss berörts, är mest besläktad. Därest institutionen trots detta förhållande anses böra kvarligga på sin nuvarande plats, kan man tänka sig att lösa lokalfrågan för institutionen för musikforskning genom att bereda director musices annan bostad samt låta de av honom nu bebodda lokalerna övertagas av sistnämnda institution. Genom en sådan anordning skulle i varje fall den fördelen vinnas, att de båda institutionerna på musikområdet komme att bedriva sin verksamhet inom en och samma byggnad.

Från naturvetenskapligt håll har framhållits, att förutsättningen för ett förverkligande av önskemålet om en professur i ämnet *geokosmofysik* synes vara, att man håller möjligheter öppna för att samtidigt utan nämnvärda byggnadsåtgärder bereda ämnet erforderliga lokaler. Sådana ha ansetts möjliga att anordna inom gamla meteorologiska institutionen, när denna blir ledig.

Det kan emellertid beräknas, att här tidigare föreslagen tillbyggnad av den växtbiologiska institutionen, i vilken under en övergångsperiod lokaler skulle beredas jämväl för ämnet *limnologi,* med hänsyn till nuvarande begränsade byggnadsmöjligheter icke omedelbart kan förverkligas. De utrymmen, som efter hand frigöras när nybyggnaden för meteorologiska institutionen färdigställts, ha därför synts i första hand böra utnyttjas för att bereda lokaler för ämnet limnologi, till dess tillbyggnaden vid den växtbiologiska institutionen kommit till stånd. När den meteorologiska institutionen helt lämnar de nuvarande lokalerna kan där möjligen beredas visst utrymme jämväl för ämnet geokosmofysik, som sedermera, när limnologien avflyttar till ovan berörda tillbyggnad, kan övertaga de av detta ämne disponerade lokalerna.

Beträffande erforderlig om- och tillbyggnad av *fysiska institutionen* har byggnadsstyrelsen tidigare efter hemställan från universitetet låtit utarbeta ett skissförslag, vilket legat till grund för beräkningen av det anslag, som upptagits i investeringsplanen för budgetåret 1948/49.

Med hänsyn till den snabba utvecklingen inom den fysiska vetenskapens område samt till jämväl i övrigt ändrade förutsättningar har detta förslag till om- och tillbyggnad numera överarbetats. Inom den nuvarande institutionsbyggnaden synas därjämte vissa mindre byggnadsåtgärder erforderliga, vilka närmast äro att hänföra till inredningsarbete.

Det sålunda överarbetade utredningsförslaget jämte erforderliga ändringar inom den befintliga byggnaden, av styrelsen kostnadsberäknade till respektive 2,100,000 kronor och 125,000 kronor, framgå av bilagda ritningar (Bil. H[1]).

Ett tillgodoseende av de framtida lokalbehoven för *institutionerna för matematik* samt *mekanik och matematisk fysik* kan lämpligen ske genom uppförande av en nybyggnad, för ändamålet förlagd i närheten av institutionerna för fysik och kemi. Byggnadsstyrelsen finner det beklagligt, att gamla kemibyggnaden kommit att användas på sätt som ovan redovisats under rubriken »Beslutade byggnadsåtgärder», ett

[1] Här ej bifogad.

utnyttjande som ej heller ansluter sig till den tidigare framlagda utbyggnadsplanen. Nämnda byggnad hade med hänsyn till sin belägenhet med fördel kunnat användas för de matematisk-naturvetenskapliga institutionerna. Då den emellertid nu icke är tillgänglig härför, har styrelsen med tanke på de betydande byggnadsåtgärder, som redan beslutats i anknytning till de fysiska och kemiska institutionerna, och dessa institutioners framtida utvidgningsbehov funnit, att det icke är tillrådligt att förlägga nybyggnader för andra ändamål omedelbart intill dessa institutioner. Härvarande markområde bör således reserveras för sådana framtida utbyggnader, som med nödvändighet måste ske i direkt anslutning till de kemiska, fysikalisk-kemiska, biokemiska och fysiska institutionerna.

Därest av nu berörd anledning någon tomtmark inom här ifrågavarande område icke står att erhålla för lösandet av byggnadsfrågan för de matematiska institutionerna och man icke från dessa vetenskapsgrenars sida kan godtaga en förläggning till det område vid observatoriet, vilket, såsom tidigare framhållits i samband med frågan om framtida markdispositioner, tänkes reserverat för naturvetenskapliga institutioner, synes såsom enda möjlighet återstå en förläggning till området utmed Thunbergsvägen omedelbart norr om den växtfysiologiska institutionen. En gjord utredning har visat, att en till denna plats förlagd institution för matematik samt mekanik och matematisk fysik kan utformas så, att goda tillbyggnadsmöjligheter likväl säkerställas för den växtfysiologiska institutionen. I betraktande av det marktillskott, som på annat sätt kan erhållas för de botaniska institutionerna vid ett genomförande av de ovan berörda markdispositionerna, synes en förläggning till denna plats försvarlig, därest icke annan för ändamålet lämplig tomtmark kan uppbringas före byggnadsföretagets förverkligande. En preliminär skissutredning (Bil. I[1]) har uppgjorts främst för att klarlägga möjligheten att förlägga nybyggnaden till sistnämnda plats.

Beträffande lokalfrågan för *institutet för högspänningsforskning* har, med beaktande av naturvetenskapliga forskningskommitténs uttalande i ämnet, en utredning verkställts inom byggnadsstyrelsen. Härvid har utarbetats ett förslag, som innebär en tillbyggnad till den del av anläggningen, vilken nu innehåller en mindre experimenthall och verkstad. I denna tillbyggnad, som tänkes utförd i en våning, skulle inrymmas lokaler för åskledarekontrollverksamheten ävensom ett rum för före-

[1] Här ej bifogad.

läsningar och demonstrationer, varjämte i källarvåningen skulle utvinnas vissa verkstadslokaler.

Förslaget, vilket här bilägges (Bil. K[1]), har kostnadsberäknats till 130,000 kronor. Universitetet har hos Kungl. Maj:t gjort framställning om frigörande av donationsmedel för genomförande av ifrågavarande byggnadsföretag.

I likhet med vad nyssnämnda kommitté i sitt betänkande förordat, har byggnadsstyrelsen funnit det lämpligt, att lokalfrågorna för *mineralogisk-geologiska och geografiska* institutionerna lösas i ett sammanhang genom en gemensam nybyggnad. Denna synes kunna förläggas till området mellan de paleontologiska och zoologiska institutionerna norr om Kåbo villastad. Preliminära skisser till ifrågavarande nybyggnadsföretag bifogas (Bil. L[1]), och styrelsen avser att efter ytterligare överarbetning framlägga slutligt förslag i ärendet.

Tidigare ha en del beslutade mindre förbättringsarbeten inom *zoologiska* institutionens byggnad berörts. En viss tillfällig lättnad beträffande det ökade lokalbehovet för forskare synes möjlig att ernå genom inredande av arbetsrum å vinden. Framdeles ytterligare ökade lokalbehov kunna lämpligen fyllas genom uppförande av en särskild avdelning för zoofysiologi; markutrymmen härför finnas.

De krav på ytterligare utrymmen för *institutionen för systematisk botanik* samt botaniska trädgården, för vilka ovan redogjorts, böra lämpligen tillgodoses enligt följande riktlinjer. Föreliggande behov av expeditionslokaler samt personal-, ekonomi- och förrådsutrymmen täckas genom uppförande av en särskild ekonomibyggnad, som med fördel kan förläggas i anslutning till en för vissa delar av universitetet planerad gemensam värmecentral, till vilken senare fråga styrelsen längre fram återkommer. Ökade växtutrymmen med övervintrings- och experimentväxthus böra anordnas genom utbyggnad av det nuvarande växthuset. Behovet av ytterligare forskarrum samt rum för studieherbariet tänkes tillgodosett genom ombyggnad av palmrumsdelen i frigidarieflygeln, varvid denna del av byggnaden skulle genom inläggande av nya bjälklag bliva uppdelad i tre våningar jämte vind. I orangerisalen synas erforderliga förvaringsbehov kunna tillgodoses genom lös inredning. Slutligen torde brandsäkert utrymme för spritlagda växter kunna anordnas i källarvåningen under palmrummet. De tänkta anordningarna framgå närmare av bifogade utredningsskiss (Bil. M[1]).

Beträffande *växtbiologiska institutionen* har byggnadsstyrelsen, med

[1] Här ej bifogad.

beaktande av vad naturvetenskapliga forskningskommittén därom framhållit, överarbetat det år 1938 framlagda förslaget till tillbyggnad av den nuvarande institutionsbyggnaden. Det har härvid visat sig möjligt att under en övergångsperiod därstädes bereda utrymme jämväl för ämnet *limnologi*. Det sålunda överarbetade skissförslaget, vilket kostnadsberäknats till 1,100,000 kronor, bilägges här (Bil. N[1]). Ett framdeles ökat lokalbehov för sistnämnda ämne kan tillgodoses genom en nybyggnad i anslutning till den här planerade tillbyggnaden till den växtbiologiska institutionen, vilken då skulle övertaga de enligt nu berörda förslag för den limnologiska institutionen tills vidare avsedda lokalerna.

För limnologien erfordras därjämte vissa byggnadsåtgärder inom befintliga byggnader vid det ovannämnda laboratoriet vid sjön Erken.

Ämnet *genetik* har hittills icke varit representerat vid universitetet i Uppsala. Detta förhållande har länge ansetts innebära en allvarlig brist. Sedan chefen för ecklesiastikdepartementet i prop. nr 273/1946 framhållit, att det vid universitetet rådande förhållandet beträffande genetiken »med hänsyn till denna vetenskapsgrens stora praktiska betydelse icke någon längre tid torde böra fortfara», har 1945 års universitetsberedning i sitt år 1946 avgivna betänkande del II förklarat sig anse det »synnerligen angeläget, att frågan om en professur i ärftlighetslära och särskild genetisk institution vid universitetet snarast upptagas till behandling i hela sin vidd». Naturvetenskapliga forskningskommittén som år 1946 av departementschefen bemyndigades att verkställa erforderlig närmare utredning om genetikens ställning vid universitetet, har i sitt år 1947 avgivna betänkande del III bland annat framlagt vissa synpunkter beträffande inrättandet av en institution i ämnet.

En genetisk institution kräver för sin verksamhet betydande markområden, närmast för försöksodlingar. Detta markbehov kan icke tillfredsställas inom den inre »universitetsstaden». Härvid synas då två alternativ kunna vägas mot varandra, nämligen å ena sidan en förläggning av själva institutionen inom staden med försöksfält å lämpliga områden utanför denna samt å andra sidan en förläggning av institutionen i sin helhet utanför staden. Om man stannar för den senare lösningen, torde det böra prövas, huruvida icke vissa fördelar skulle stå att vinna genom en belägenhet i anknytning till institutioner med motsvarande arbetsområden vid lantbrukshögskolan vid Ultuna. Byggnadsstyrelsen har för avsikt att, sedan frågan om genetikens utrymmesbehov

[1] Här ej bifogad.

och lokalprogram blivit slutligt klarlagd genom av matematisk-naturvetenskapliga sektionen tillkallade särskilda sakkunniga, upptaga utredning beträffande såväl förläggningen som utformningen av en institutionsbyggnad för ämnet.

Med hänsyn till vad som i fråga om den *astronomiska institutionen* redan anförts beträffande de olägenheter, vilka förorsakas av störande ljusstrålning från staden samt den av rök förorenade atmosfären, synas framtida tillskott av instrument för vetenskaplig forskning vid institutionen huvudsakligen böra uppställas vid det ovan nämnda observatoriet å Kvistaberg. En mindre byggnad för ett under tillverkning varande instrument är där under uppförande.

Det ovan sagda utesluter icke, att själva institutionen för astronomi alltjämt kvarligger i Uppsala, varvid den huvudsakligen kommer att utnyttjas för undervisningsändamål samt bearbetning av forskningsresultat. Därjämte beräknas sådana instrument skola kvarstanna, vid vilkas användning svårigheter icke vållas genom störningar från de närbelägna bostadsområdena.

Medicinska fakulteten.

Vad därefter angår de *teoretisk-medicinska institutionerna,* är frågan om nybyggnad för den *fysiologiska institutionen* synnerligen trängande. En blivande sådan nybyggnad bör förläggas till det förut berörda, för nämnda institutionsgrupp avsedda markområde, som begränsas av Artillerigatan, Stockholmsvägen och Villavägen.

Även om en nybyggnad för den fysiologiska institutionen måste bedömas såsom synnerligen angelägen, torde densamma, med hänsyn till de under rådande förhållanden begränsade byggnadsmöjligheterna, icke kunna förverkligas inom den närmaste tiden. I anledning härav har byggnadsstyrelsen ansett sig böra undersöka, huruvida icke en viss tills vidare godtagbar förbättring av institutionens nuvarande lokalförhållanden skulle kunna ernås genom vissa om- och tillbyggnadsarbeten inom den befintliga byggnaden. Vid övervägandet av olika möjligheter i detta avseende har styrelsen stannat för att föreslå uppförande av en friliggande envåningsbyggnad, förlagd å institutionens tomt och vid dess västra gräns. Denna byggnad skulle inrymma för undervisningen erforderliga kurslaboratorier. De härvid frigjorda laboratorierna i själva institutionsbyggnaden kunna lämpligen uppdelas i ett antal smärre rum, varigenom visst tillskott av forskningslaboratorier skulle erhållas.

Genom förändring av byggnadens vindsvåning skulle en fullgod djuravdelning kunna anordnas. Skisser till den nu föreslagna provisoriska byggnaden samt till de angivna förändringarna i institutionsbyggnaden bilägges (Bil. O[1]).

Förut har berörts, att *rasbiologiska institutet* om några år torde komma att behöva större arkivutrymmen. Vid de ifrågasatta markbytena mellan Uppsala stad och universitetet, bör man räkna därmed, att den byggnad, inom vilken den nuvarande rasbiologiska institutionen inrymmes, framdeles kan komma att avträdas till staden. Byggnadsstyrelsen har i denna utredning stannat för ett förslag, som innebär, att fysiologiska institutionens nuvarande byggnad, vilken efter ovan föreslagna byggnadsåtgärder torde bliva väl lämpad för den rasbiologiska institutionen, skall övertagas av sistnämnda institution, så snart ämnet fysiologi i en framtid erhållit en nybyggnad.

Övriga byggnadsåtgärder.

Gemensamma värmecentraler.

I samband med utredningen rörande här föreslagna byggnadsåtgärder har byggnadsstyrelsen jämväl funnit anledning att undersöka förutsättningarna för anordnande av för ett flertal institutioner gemensamma värmecentraler. Styrelsen har därvid i första hand riktat uppmärksamheten på de väster om Stockholmsvägen, mellan kyrkogården och Artillerigatan belägna institutionerna. Med hänsyn till att inom detta område redan pågå och av statsmakterna ytterligare beslutats om- och nybyggnader har styrelsen till universitetet överlämnat en särskild utredning rörande en sådan gemensam panncentral.

Man kan förutse, att byggnadsbeståndet inom området kommer att motsvara ett värmebehov av inalles ca 15,000,000 kgcal/h. Med hittills tillämpat system skulle för att täcka detta värmebehov erfordras ett tjugotal särskilda värmecentraler, för vilkas skötsel och drift betydande kostnader måste beräknas.

Då de lokala förutsättningarna i detta fall synas gynnsamma för anordnandet av ett mera centraliserat uppvärmningssystem, varigenom såväl bränsle- som övriga driftskostnader kunna nedbringas, har byggnadsstyrelsen funnit angeläget att utarbeta förslag till en central värme-

[1] Här ej bifogad.

anläggning för befintliga och blivande institutionsbyggnader inom ovannämnda område. Till centralen skulle genom kulvertledningar anslutas flertalet inom området belägna byggnader, nämligen institutionerna för kemi, fysikalisk kemi och biokemi med cyklotronlaboratorium, institution för fysik, Philologicum (den gamla kemibyggnaden), institution för systematisk botanik med prefektbostad, växthus och ekonomibyggnader för botaniska trädgården, institutionerna för växtfysiologi och zoologi samt eventuellt ny institution för matematik. Efter viss utbyggnad av centralen kunna sedermera ytterligare byggnader anslutas till från densamma utgående huvudledningar, såsom institutionerna för paleontologi och växtbiologi, planerade nya institutioner för mineralogi-geologi och geografi, universitetsbiblioteket samt de i södra delen av området belägna och planerade teoretisk-medicinska institutionerna.

Av den gjorda utredningen framgår, att en central värmeanläggning av här ifrågavarande storlek erbjuder väsentliga fördelar ur ekonomisk och praktisk synpunkt framför separata anläggningar. Sålunda kan genom en långt driven automatisering centralens bemanning inskränkas till en person per arbetsskift, varigenom lönekostnaderna för dess drift kunna väsentligt minskas. Vidare beräknas verkningsgraden hos pannorna i den här föreslagna anläggningen ligga något högre än vid en värmecentral av normal typ, varigenom en häremot svarande besparing i fråga om bränslekostnaderna kan påräknas.

Anläggningskostnaderna för den sålunda tänkta panncentralen jämte kulvertledningar till de ovan nämnda, i en första etapp anslutna byggnaderna beräknas uppgå till 1,350,000 kronor. Vid bedömandet av dessa kostnader synes man böra beakta, förutom vad som ovan anförts i fråga om driftsekonomien, jämväl den förenkling av distributionen och förvaringen av bränslet ävensom den minskning av utrymme för värmetekniska anläggningar samt för bränsleupplag i nya eller utökade byggnader, som skulle vinnas genom den föreslagna fjärrvärmeanläggningen.

I detta sammanhang vill byggnadsstyrelsen erinra därom, att styrelsen i samband med pågående utredning beträffande ny panncentral vid akademiska sjukhuset har för avsikt att föreslå, att ett gemensamt bränsleupplag anordnas vid Ulleråkers sjukhus, avsett för detta sjukhus, akademiska sjukhuset och universitetet, varigenom ytterligare fördelar ifråga om central upphandling och distribution av bränslet kunna påräknas.

Ifråga om valet av byggnadsplats för den ovan föreslagna värmecentralen är man i hög grad bunden. Efter att hava prövat olika lös-

ningar får styrelsen föreslå, att byggnaden förlägges till ett område vid Wahlenbergsvägen i omedelbar närhet av planerade ekonomibyggnader för botaniska trädgården. Ifrågavarande markområde, som står under domänstyrelsens förvaltning, är för närvarande utarrenderat till länets hushållningssällskap. Fråga har som ovan nämnts redan tidigare varit uppe om överförande av detta område till universitetet.

Med hänsyn till angelägenheten av att under nu rådande tidsläge i görligaste mån begränsa investeringarna och då man icke nu kan överblicka det tidsschema, inom vilket planerade byggnadsföretag kunna förverkligas, synes emellertid icke för närvarande hemställan böra göras till Kungl. Maj:t om anvisande av medel för genomförandet av denna värmeanläggning.

Frågan om sådan framställning synes böra upptagas till förnyat övervägande, när nästa större byggnadsföretag inom området, nämligen utbyggandet av den fysiska institutionen aktualiseras.

Styrelsen har jämväl undersökt möjligheterna att anordna en gemensam värmecentral för de öster om universitetshuset belägna institutionsbyggnaderna och har därvid funnit, att en sådan åtgärd lämpligen kan vidtagas i samband med planerad ny bebyggelse inom kv. Rudan.

Gemensam djuravdelning.

I anslutning till den gjorda utredningen om tillgodoseende av universitetets framtida lokalbehov kunna de betydande svårigheter framhållas, som föreligga för en rationell uppfödning och vård av försöksdjur för vetenskapliga ändamål. Förhållandena på detta område äro nu sådana, att de utgöra ett allvarligt hinder för vissa forskningsgrenar, vilka för sitt arbete äro beroende av tillgången på dylika djur.

I detta läge har det ansetts, att såväl själva den vetenskapliga forskningen som laboratorie- och forskningsverksamheten i anslutning till den praktiska sjukvården skulle ha mycket att vinna genom en rationalisering av djuruppfödningen. Man har funnit, att betydande fördelar skulle kunna uppnås, om en större och i statlig regi driven smådjursgård uppfördes, från vilken försöksdjur kunde levereras till institutioner och forskare. Kostnaderna för uppförandet av en sådan anläggning ha ansetts komma att motvägas av de inbesparingar i fråga om djurstallar och personal, som i samband därmed skulle kunna göras vid de olika institutionerna. Det bör särskilt beaktas, att man genom en rationell uppfödning kan erhålla felfria djur, vilket erfarenhetsmässigt starkt

bidrager till en minskning av antalet misslyckade djurförsök och därmed också av kostnaderna för sådana försök.

Ett samarbete för befrämjande av en lösning av denna fråga har genom en särskild kommitté inletts mellan universitetets medicinska fakultet och matematisk-naturvetenskapliga sektionen av filosofiska fakulteten samt lantbrukshögskolan vid Ultuna. På grundval av företagna undersökningar har ett förslag till anordnande av en djuruppfödningsanstalt upprättats. Den sålunda framkomna planen, vilken den 13 september 1947 ingivits till Kungl. Maj:t, utgår från Uppsala universitets och lantbrukshögskolans behov men förutsätter, att den planerade anläggningen, i den mån så visar sig önskvärt, skall kunna utvidgas för att motsvara eventuella krav jämväl från andra delar av landet.

Olika förläggningsplatser för anläggningen ha diskuterats, men närmast har man tänkt sig, att densamma skulle uppföras å ett område av den Uppsala universitet tillhöriga gården Lilla Sunnersta. Engångskostnaderna för byggnadsföretagets genomförande, vilka enligt förslaget skulle bestridas av statsmedel, ha i augusti 1947 beräknats till 1,625,000 kronor, i vilket belopp ingå 90,000 kronor för uppförande av personalbostäder.

Det sålunda föreliggande förslaget till smådjursgård synes byggnadsstyrelsen i princip välmotiverat men bör göras till föremål för ytterligare överarbetning, varvid i första hand frågan om anläggningens storlek bör närmare prövas.

Gymnastik och idrott.

För studenternas möjligheter till idrottsutövningar m. m. är i begränsad utsträckning sörjt genom av universitetets gymnastik- och idrottsinstitution förvaltade anläggningar, nämligen dels en gymnastikinrättning med tillhörande badanläggning och dels en idrottsplats, båda dera färdigställda år 1909. Med hänsyn till den växande frekvensen och de ökade kraven på beskaffenheten av dylika anläggningar har institutionen funnit angeläget att föreslå vissa förbättringar beträffande desamma.

Inom gymnastik- och badanläggningen äro utrymmena icke blott otillräckliga för nuvarande behov utan därjämte i vissa hänseenden olämpligt disponerade. För att avhjälpa detta har man tänkt sig att genom en utbyggnad av tornhuset mot Svandammen utefter byggnadskroppens nordsida få till stånd särskild omklädnadsavdelning, bastu och torkrum för kvinnliga besökande, vilka hittills fått nöja sig med att

disponera en del av anläggningens utrymmen under ett begränsat antal veckotimmar. Vidare skulle i samband med utbyggnaden inredas lokaler för vissa inomhusidrotter, såsom boxning, brottning m. m., varigenom bland annat den fördelen skulle vinnas, att stora gymnastiksalen helt kunde tagas i anspråk för sådana idrotter, som verkligen äro i behov av särskilt rymlig lokal.

Idrottsplatsen fyller en viktig uppgift icke blott för universitetet utan jämväl för staden och länet. Kommunala medel ha i viss utsträckning anslagits för driften av denna anläggning.

En på begäran av större akademiska konsistoriet av universitetskanslern gjord framställning till Kungl. Maj:t, att universitetet för en framtida utvidgning av idrottsplatsen skulle få rätt att disponera den angränsande stadsägan nr 692 med undantag av det av Upplands regemente då använda området, föranledde icke någon Kungl. Maj:ts åtgärd. Området arrenderas nu på ett år i sänder, dock längst till år 1951, av Uppsala stad.

Gymnastik- och idrottsinstitutionen har emellertid icke övergivit tanken på att genom ianspråktagande av detta område väsentligt utöka den nuvarande idrottsplatsen, utan har i samråd med riksidrottsförbundets idrottsplatskommitté uppgjort förslag till en principlösning beträffande områdets framtida disposition. Detta förslag omfattar bland annat anläggandet av en skridskobana för hastighetsåkning, en ishockeybana med 4,000 åskådarplatser samt ett antal tennisbanor för utespel.

I detta sammanhang må emellertid framhållas, att den pågående generalplaneutredningen rörande utbyggande av akademiska sjukhuset, ehuru ännu icke avslutad, dock redan visat, att man måste räkna med att bibehålla och utbygga nämnda sjukhus på dess nuvarande plats. Att tillkomsten av en större idrottsanläggning omedelbart invid ett sjukhus av här ifrågavarande storleksordning måste väcka vissa betänkligheter, är självklart. Ett sätt att säkerställa sig för störningar från den angränsande idrottsanläggningen vore visserligen, att denna endast toges i anspråk för träningsverksamhet, men ett avstående från inkomster av tävlingar skulle givetvis komma att medföra ekonomiska svårigheter för idrottsanläggningen. Därest en utvidgning av idrottsplatsen kommer till stånd enligt det ovan nämnda principförslaget, böra emellertid i varje fall sådana anordningar vidtagas, att de idrottstävlingar, som kunna väntas draga särskilt talrik publik eller eljest till sin karaktär äro mera störande för omgivningen, förlägges längst bort från sjukhuset räknat och att detta jämväl i övrigt ej utsättes för större olägenheter.

Studentbostäder m. m.

Slutligen får byggnadsstyrelsen erinra om de alltmera ökade svårigheterna för studenterna att anskaffa bostad i Uppsala. De ha på senare tid ytterligare skärpts därigenom att såväl sjukhuspersonal som elever vid arméns underofficersskola i större antal än tidigare söka sig bostad utanför de anläggningar, till vilka de äro knutna. En av staten främjad byggnadsverksamhet för åstadkommande av erforderligt antal studentbostäder vore därför önskvärd. Denna fråga har mera ingående behandlats i studentsociala utredningens betänkande.

Byggnadsstyrelsen har redan tidigare haft att yttra sig om olika projekt till bostadsanläggningar av detta slag. Av dessa omfattar den nordväst om observatoriet planerade studentstaden vid Luthagsesplanaden bostadsrum, sammanförda i en större enhet, medan de övriga avse mindre anläggningar, främst i anknytning till olika nationer. I remissvar beträffande förslag till studentbostäder har styrelsen framhållit, att svårigheter ofta föreligga, att eliminera den anstaltsprägel, som lätt blir följden, när man till en anläggning sammanför ett större antal ensamboende, samt förklarat, att med hänsyn därtill ett flertal måttligare dimensionerade bostadsanläggningar torde vara att föredraga.

I samband med den gjorda utredningen rörande tillgodoseende av universitetets markbehov har fråga uppkommit om möjligheten att utmed gatorna kring vissa institutionsområden utnyttja tomtmark för uppförande av sådana bostadsanläggningar i mera måttlig skala. En sådan anordning synes icke utesluten. Sedan styrelsen för representanter för universitetet och studentkåren föreslagit en uppdelning av den ovannämnda planerade större studentbostadsanläggningen på två sådana, en utmed Kyrkogårdsgatan, mellan den nya meteorologiska institutionen och Luthagsesplanaden, och en vid Artillerigatan, strax intill Kåbo villastad, ha berörda parter inlett förhandlingar i sådant syfte. En dylik lösning ansluter sig också till de synpunkter, som studentsociala utredningen gjort sig till tolk för.

Uppsala är den enda av kårorterna i landet, där de studerande sakna tillgång till egen måltidsservering. Inrättande av en matsal eller ett konviktorium, som i större omfattning kan bereda de studerande måltidsinackordering till rimliga priser, har emellertid inom Uppsala studentkår länge framstått såsom ett starkt behov. Olika lösningar ha under årens lopp diskuterats, och år 1936 utformades ett förslag till kårbyggnad, vilken utöver administrations- och expeditionslokaler för

studentkåren m. m avsågs skola inrymma restaurantlokaler för omkring 300 samtidigt spisande gäster. Denna kårbyggnad tänktes förlagd till en tomt i kv. Ubbo utmed Åsgränd i omedelbar närhet av universitetshuset. Detta projekt har emellertid icke kommit till utförande.

Såsom redan ovan anförts, ha planerna på ett konviktorium numera återupptagits, och studentkåren har i maj 1948 till större akademiska konsistoriet gjort en framställning om medgivande att disponera den universitetet tillhöriga s. k. akademikvarnen för detta ändamål.

Därest universitetet genom byte med staden skulle kunna förvärva nuvarande Hotell Gästis, förefaller emellertid en förläggning dit av ett konviktorium att äga avgörande företräde framför tidigare diskuterade lösningar.

Sammanfattning.

Av den här framlagda utredningen har framgått, att nybyggnader och andra lokalförbättrande åtgärder endast i begränsad omfattning kunnat genomföras vid Uppsala universitet under den tid, som förflutit efter upprättandet av 1938 års byggnadsplan. Med hänvisning härtill anser sig byggnadsstyrelsen, ehuru styrelsen är fullt medveten om de aktuella svårigheterna på byggnadsområdet, böra framhålla, att genomförandet av den av statsmakterna beslutade upprustningen av universitetet numera i väsentliga delar synes vara avhängigt av tillgodoseende av vissa mera trängande ny- och ombyggnadsbehov.

Universitetets byggnadsbestånd är, såsom framgått av redogörelsen, icke blott otillräckligt i betraktande av den starka ökningen av studentantalet under tiden efter respektive byggnaders uppförande. De skilda vetenskapernas utveckling under de senaste decennierna, tillkomsten av nya ämnen samt undervisningens omläggning till den numera allt vanligare kombinationen av föreläsningar, övningar och kurser liksom i synnerhet de naturvetenskapliga och medicinska institutionernas behov av omfattande och utrymmeskrävande teknisk och instrumentell utrustning hava även medfört, att byggnadsbeståndet till stor del måste betecknas såsom både otillräckligt och otidsenligt med hänsyn till forskningens och undervisningens nuvarande inriktning och därmed till de uppgifter, som ett universitet i våra dagar har att fylla.

För att möjliggöra ett avhjälpande av de sålunda föreliggande bristerna i fråga om universitetets lokaler är det med tanke på den stora

omfattningen av byggnadsprogrammet nödvändigt, att utbyggnaden fortsättes i den mån tidsläget medger samt att härvid en i erforderlig utsträckning genomarbetad plan följes. Här nedan upptagna sammanställning över det byggnadsbehov, som i denna utredning redovisats, kan givetvis icke vara definitiv i fråga om den inbördes ordningsföljden byggnadsföretagen emellan. Fortlöpande måste sålunda beaktas, i vilken utsträckning de olika lokalbehoven aktualiseras, och vidare måste hänsyn tagas till de tidpunkter, då erforderliga markdispositioner kunna genomföras och övriga för byggnadsföretagens förverkligande nödvändiga förutsättningar föreligga. Även faktorer, vilka för närvarande icke äro möjliga att förutse, kunna givetvis komma att påverka planen.

Preliminär sammanställning över byggnadsbehoven vid Uppsala universitet.

Tillbyggnad till institutionsbyggnad för medicinsk kemi och farmakologi.
Institutionsbyggnad för biokemi.
Utbyggnad av institutionsbyggnaden för kemi.
Institutionsbyggnad för klassisk fornkunskap och egyptologi.
Nybyggnad för administrationslokaler.
Om- och tillbyggnad av institutionsbyggnaden för fysik.
Tillbyggnad av institutionsbyggnaden för växtbiologi.
Institutionsbyggnad för mineralogi, geologi och geografi.
Tillbyggnad till institutet för högspänningsforskning.
Utbyggnad av universitetsbiblioteket.
Ombyggnad av gamla konsistoriehuset för konsthistoriska institutionen och myntkabinettet.
Fortsatt ombyggnad av Philologicum för humanistiska sektionen.
Om- och tillbyggnader vid institutionsbyggnaden för systematisk botanik samt ekonomibyggnad vid botaniska trädgården.
Visst årligt tillskott av studentbostäder.

Vid uppgörandet av denna förteckning har byggnadsstyrelsen i stort sett följt de uppgifter om angelägenhetsgraden, som kanslersämbetet för rikets universitet lämnat i ett av styrelsen från ämbetet begärt yttrande över en av universitetet år 1946 gjord hemställan till byggnadsstyrelsen om upptagande av utredning rörande vissa byggnadsfrågor.

Av ifrågavarande sammanställning framgår, att därest enbart det nu föreliggande behovet av lokaler skall kunna täckas inom en rimlig tidrymd, förslagsvis 10 år, en omfattande nybyggnadsverksamhet under

varje år blir erforderlig. Härtill kommer, att man med nuvarande snabba utveckling inom vetenskapen kan beräkna, att under nämnda 10-årsperiod ytterligare berättigade, nu icke förutsebara krav på nya lokaler komma att uppställas. Jämväl på grund härav nödgas man räkna med, att varje uppskov med genomförandet av de byggnadsarbeten, som nu erfordras kommer att medföra besvärande följder för den vetenskapliga standarden och arbetet.

I ett särskilt tillägg till denna generalplaneutredning har upptagits förslag med motivering avseende vissa provisoriska byggnadsåtgärder, vilka jämte kostnaderna för deras genomförande delgivits universitetet.

Byggnadsstyrelsen får här framhålla angelägenheten av, att i denna generalplaneutredning föreslagna förhandlingar mellan olika parter för genomförande av vissa markbyten snarast möjligt upptagas. Resultatet av dessa förhandlingar måste nämligen föreligga, innan slutlig ställning kan tagas till de här redovisade riktlinjerna för tillgodoseende av universitetets framtida lokalbehov.

KUNGL. BYGGNADSSTYRELSEN

Utredningsbyrån.

1 Universitetshuset
2 Nybyggnad för administrationen
3 Gustavianum (nordisk och jämförande fornkunskap m. m.)
4 S:t Larsgatan 2 (humanistiska seminarier)
5 Dekanhuset (Teologiska fakulteten)
6 Gamla konsistoriehuset (konsthistoria)
7 Värmlands nations gamla hus, Oxenstiernska huset (Juridiska fakulteten m. m.)
8 Skytteanum (statskunskap)
9 Akademikvarnen
10 Kv. Karin
11 Vetenskapssocieteten
12 Kv. Rudan
13 Fysiologiska institutionen
14 Kv. Munken, Matematiska institutionen
15 Kv. Munken, Rasbiologiska institutionen
16 Kv. Munken, Histologiska institutionen
17 Kv. Munken, Anatomiska institutionen
18 Idrottshus
19 Carolina Rediviva (Universitetsbiblioteket)
20 Philologicum, Gamla Kemikum (humanistiska seminarier)
21 Institutionerna för kemi och fysikalisk kemi
22 Tillbyggnad för Kemiska institutionen
23 Biokemiska institutionen
24 Cyklotronlaboratorium
25 Fysiska institutionen
26 Tillbyggnad till Fysiska institutionen
27 Botaniska institutionen
28 Institutioner för matematik m. m.
29 Växtfysiologiska institutionen
30 Panncentral
31 Botaniska trädgården, ekonomibyggnaden
32 Botaniska trädgården, växthus
33 Zoologiska institutionen
34 Geologiska institutionen
35 Geografiska institutionen
36 Paleontologiska institutionen
37 Växtbiologiska institutionen
38 Landsmåls- o. folkminnesarkiven Sv. ortnamnsarkivet o. sem. för nordisk ortnamnsforskning
39 Institutionerna för patologi och bakteriologi
40 Institutionerna för medicinsk kemi och farmakologi
41 Astronomiska institutionen
42 Område reserverat för länsstyrelsen

Alfabetiskt register.

Administration 11, 24 f., 43
Akademikvarnen 28 f., 42
Amerikanska seminariet 7, 8, 13
Anatomi 18
Astronomi 10 f., 35

Bakteriologi 19, 20
Bibliotek 11 f., 14, 25 f., 28, 37, 43
Biokemi 7, 10, 15, 32, 37, 43
Botanik, botaniska trädgården 17, 21, 32, 33, 37, 43

Carolina Rediviva 11 f., 14, 25 f., 28, 37, 43
Cyklotronlaboratorium 7, 9 f., 37

Dekanhuset 12, 14, 26, 28
Djuruppfödningsanstalt 38 f.

Egyptologi (Viktoriamuseet) 15, 28 f., 43
Engelska språket 13

Farmakologi 7, 19, 20, 43
Filosofi 13
Filosofiska fakulteten 7 ff., 13 ff., 20 ff., 27 ff., 37, 39, 43
Finsk-ugriska språk 13
Folkminnesarkivet, folkminnesforskning 14, 21, 28
Fonetik 13
Fysik 9, 15, 21 f., 31, 37, 43
Fysikalisk kemi 9 f., 15, 32, 37
Fysiologi 19, 35 f.
Fysiologisk botanik 18, 21, 32, 37

Genetik 34 f.
Geografi 16 f., 33, 37, 43
Geokosmofysik 31
Geologi 16, 17, 33, 37, 43
Gustavianum 15, 30
Gymnastik och idrott 39 f.

Histologi 18 f.
Historia 7, 13
Humanistiska sektionen 7, 13 f., 21, 22 f., 27 ff., 37, 43
Hygien 19, 20
Högspänningsforskning 16, 32 f., 43

Juridiska fakulteten 13, 22 f., 27

Kemi 7, 9 f., 15, 21 f., 31 f., 37, 43
Klassisk fornkunskap och antikens historia 15, 28 ff., 43
Klassiska språk 13
Kliniska institutioner 19
Konsistoriehuset, gamla 16, 29 f., 43
Konsthistoria med konstteori 15, 29 f., 43
Konviktorium 23, 25, 29, 41 f.
Kulturhistoria 29
Kvistaberg (astronomi) 11, 35

Landsarkivet 21
Landsmålsarkivet 14, 21, 28
Limnologi 18, 31, 34
Litteraturhistoria 13
Länsstyrelsen 21

Matematik 15 f., 31 f., 37
Matematisk-naturvetenskapliga sektionen 7, 8 ff., 15 ff., 21 f., 31 ff., 37, 39, 43
Medicinsk kemi 7, 19, 20, 43

Medicinska fakulteten 7, 18 f., 20, 35 f., 37, 38 f., 43
Medicinskt centralbibliotek 12, 26
Mekanik och matematisk fysik 15 f., 31 f., 37
Meteorologi 7, 8 f., 43
Mineralogi 16, 33, 37, 43
Musikforskning 15, 30
Musikinstitutionen 15, 30
Myntkabinettet 15, 30, 43

Nationalekonomi 14, 22, 27
Nordisk och jämförande fornkunskap 15, 30
Nordiska språk 13

Ortnamnsarkiv, ortnamnsforskning 14, 21, 28
Oxenstiernska huset 13, 14, 23, 27

Paleontologi 17, 37
Patologi 19, 20
Philologicum (gamla kemibyggnaden) 7, 8, 13, 28, 37, 43
Psykologi och pedagogik 8, 13

Rasbiologi 19, 36
Romanska språk 13

Semitiska språk 13
Skytteanum 14, 22, 27
Slaviska språk 13
Sociologi 14, 22, 27
Språkvetenskapliga seminarier 7 f., 13, 28, 37, 43
Stadsmuseum och konsthall 23, 29
Statistik 14, 22, 27
Statskunskap 14, 22 f., 27
Straffängelset 20 f., 28
Studentbostäder 41 f., 43
Systematisk botanik 17, 21, 33, 37, 43

Teologiska fakulteten 12, 26
Teoretisk-medicinska institutioner 7, 18 f., 20 f., 35 f., 37, 38 f., 43
Tidningssamlingar (universitetsbibliotekets) 12, 26
Tyska språket 13

Universitetsbiblioteket 11 f., 14, 25 f., 28, 37, 43
Universitetshuset 11, 13, 15, 24 f., 27

Värmecentraler 33, 36 f.
Växtbiologi 17 f., 21, 33 f., 37, 43

Zoofysiologi 10, 17, 33
Zoologi 7, 10 f., 15, 17, 33, 37

Ärftlighetsforskning (genetik) 34 f.